

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2004/05:42

Stenografiska
uppteckningar
2004/05:42

Onsdagen den 31 augusti

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (Gymnich)

Utrikesminister Laila Freivalds

Återrappport från ministerrådsmöte den 18 juli 2005 (yttre förbindelser)

Information och samråd inför informellt ministermöte den 1 och 2 september 2005

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesministern välkommen.

Då börjar vi höstens arbete. Vi börjar med återrappporten från mötet den 18 juli för att sedan gå in på det informella mötet.

Turkiet finns på båda ställena, både i återrappporten och det kommande mötet. Jag föreslår att vi tar Turkietfrågan i samband med diskussionen om det kommande mötet. Då kan vi hoppa över det i återrappporten.

Anf. 2 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är flera av frågorna som återkommer under det informella mötet. Ni har fått en rapportering av rådsmötet den 18 juli.

Den första frågan är Kroatien och Turkiet som jag återkommer till.

Vid rådsmötet diskuterades också WTO och läget i Dohaförhandlingarna främst vad gäller jordbruksfrågorna. Det antogs rådsslutsatser där.

Ordförandeskapet och kommissionen redovisade också läget i förberedelserna inför EU–Kina-toppmötet som ska äga rum den 5 september. Kommissionen uttryckte oro över att vapenembargot och frågan om marknadsekonomisk status skulle överskugga hela det mötet. Det är därför viktigt att EU talar med en röst i de här frågorna. Men det blev ingen längre diskussion om toppmötet beträffande detta.

Rådet antog rådsslutsatser om Uzbekistan. Det beslutades att den nye särskilde representanten för Centralasien, Jan Kubis, skulle bege sig till Uzbekistan. Därefter ska rådet återigen ha en diskussion om läget, inklusive en diskussion om eventuella skärpningar av slutsatserna.

Det antogs rådsslutsatser om Zimbabwe. Läget där har ju ytterligare försämrats sedan vi antog slutsatserna. Till exempel har 400 000 människor gjorts hemlösa sedan början av juni. Flera medlemsstater uttryckte redan då oro över situationen i landet. Det finns anledning att återkomma till frågan efter att vi har fått FN:s rapport om läget i Zimbabwe.

Kommissionen presenterade ett meddelande med förslag om hur EU bör agera efter FN:s högnivåmöte. Det välkomnades av rådet.

Estland redogjorde för det läge som har uppstått efter att gränsavtalet mellan Estland och Ryssland har ingåtts. Det var flera medlemsstater, däribland Sverige, som uttalade uppskattning för att avtalet har undertecknats. Man utlovade fortsatt stöd till Estland för att övertyga Ryssland om att också ratificera avtalet.

Slutligen tog balterna upp frågan om illegal invandring. Det är också en fråga som återkommer vid det informella mötet.

Vid lunchen diskuterades Syrien/Libanon, Iran, fredsprocessen i Mellanöstern och Indonesien/Aceh. FN:s särskilda sändebud för Libanon, Terje Rød-Larsen, deltog vid lunchen och betonade vikten av internationell enighet i agerandet gentemot Syrien. Dessutom underströk han behovet av EU-stöd för den libanesiska regeringens strävan att uppnå full suveränitet.

Iran diskuterades kort i ljuset av utgången av presidentvalet. Jag återkommer också till den frågan. Den finns ju på dagordningen för Gymnich.

När det gäller fredsprocessen i Mellanöstern fokuserades diskussionerna främst på det israeliska tillbakadragandet från Gaza och vikten av att EU ger stöd till kvartetts särskilda sändebud, Wolfensohn. Jag tog upp och betonade vikten av att även uppmärksamma den oroväckande utvecklingen när det gäller barriärbygget och situationen i och omkring Jerusalem. Det är också en fråga som jag återkommer med inför Gymnichmötet.

Ministrarna välkomnade fredsavtalet mellan Indonesiens regering och GAM och förklarade sig beredda att bidra till att övervaka att avtalet genomförs. Sedan dess har en initial EU-närvaro redan installerats i Aceh som bekant. Också Sverige deltar med ett nationellt bidrag. Det ska så småningom övergå i en reguljär EU-insats. Den 15 september räknar vi med. Formellt beslut om EU-insats väntas fattas av rådet den 2 september. Vi kommer att delta med ett omfattande logistikstöd, också med 15 observatörer. Det vill jag passa på att nämna här.

Anf. 3 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill ställa två frågor till utrikesministern. Den första gäller Kina och toppmötet med Kina den 5 september. Det står här – och du redogjorde också för – att ni på mötet diskuterade faran att vapenembargot överskuggar allting. Jag minns förra höstens toppmöte med Kina där EU plötsligt i slutsatserna om Kina uttryckte att vapenembargot borde lyftas, någonting som inte hade varit uppe till diskussion tidigare i ministerrådet. Jag undrar hur stämningarna är nu inom EU. Förbereds det för ett hävande av vapenembargot? Tycker man att tidpunkten nu är lämplig? Finns det en risk att man på toppmötet kommer att häva vapenembargot? Det är mina frågor om Kina.

Det andra jag vill ta upp gäller det brittiska ordförandeskapet som vill ha ett extra toppmöte i höst där man ska diskutera framtidsfrågorna. Britterna vill se en bred debatt inför det toppmötet. Min fråga är då: Vad tänker regeringen göra i Sverige för att initiera och se till att en sådan bred debatt kommer till stånd?

Zimbabwe kanske inte kommer upp i något annat sammanhang. Jag undrar när FN-rapporten är färdig och släpps. Jag undrar också om Sverige, kanske tillsammans med några andra, funderar på ytterligare åtgärder eller insatser eftersom situationen går i alldeles fel riktning.

Anf. 5 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

På Cecilias fråga om risk för att det fattas beslut om hävande av embargot vid toppmötet med Kina är svaret nej. Det finns ingen risk för det. Dels är situationen fortfarande sådan inom EU att de krav som EU har ställt upp för att embargot ska kunna hävas inte är uppfyllda. Det krävs ju enighet kring den frågan. Dels ser det inte heller så ut i förberedelserna inför toppmötet när det gäller den gemensamma deklaration som håller på att arbetas fram. Så jag kan lugna Cecilia Wigström i den delen.

Inför EU-toppmötet som kommer att äga rum i höst blir det en diskussion mellan stats- och regeringscheferna om hur man går vidare. Vi ser fram emot att framför allt höra från Frankrike och Nederländerna hur de ser på sin situation och avser att gå framåt. För Sveriges del har den särskilda kommitté som har arbetat med EU-frågan på ett generellt plan fått ett förlängt uppdrag att fortsätta att bedriva verksamheter. Själv deltar jag i en rad seminarier som anordnas runtom i landet. Det är vad jag kan informera om, men det här är en fråga som styrs utifrån Statsrådsberedningen. Bosse Ringholm är ju den som är ansvarig. En närmare redovisning kring det kanske kan lämnas på annat sätt till EU-nämnden.

Gunilla Carlsson frågar om Zimbabwe. FN-rapporten har släppts, och rapporten var mycket kritisk. Vi förväntar oss att det brittiska ordförandeskapet tar upp Zimbabwefrågan under hösten. Det är angeläget att vi får diskutera hur vi ska fortsätta att agera. Sverige driver här en mycket hård linje. Vår uppfattning är att den utveckling vi ser i Zimbabwe är djupt oroväckande. Jag ser det som oerhört angeläget att vi framför allt intensifierar våra kontakter med Afrikanska unionen och de afrikanska organisationerna. I de diskussioner som bland annat de nordiska utrikesministrarna har haft med en del afrikanska utrikesministrar har den här frågan alltid varit uppe. Man har från afrikansk sida alltid hävdats att vi borde ha tålamod med Zimbabwe. Nu är det dags att fråga de afrikanska omgivande staterna hur långt deras tålamod räcker, för vårt tålamod är faktiskt slut.

Anf. 6 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill ställa en fråga om Uzbekistan också. Det kommer inte upp nu på det informella mötet. Det var uppe sist att man skulle överväga ett eventuellt vapenembargo mot Uzbekistan på grund av de demonstranter man sköt ned i maj. Hur tänker utrikesministern att Sverige ska driva på för att Uzbekistan ska komma upp på dagordningen i framtiden? Kommer det här att rinna ut i sanden, eller kommer det att bli en uppföljning av hur vi ska agera mot Uzbekistan? Kommer någon åtgärd att vidtas mot det landet?

Anf. 7 VICE ORDFÖRANDEN:

Får jag ställa en egen fråga och följa upp toppmötet EU–Kina den 5 september? Det står i återrapporten att man är orolig från frågan om va-

penembargot och marknadsekonomisk status ska överskugga mötet. Hur ser utrikesministern på det? Kommer de två frågorna att överskugga mötet? Vi kan ta upp frågan om marknadsekonomisk status nu. Annars kan vi göra det med Lars-Olof Lindgren senare. Men kommer frågan om vapenembargot upp där? Vad säger Sverige i så fall?

Anf. 8 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller Uzbekistan väntar vi på en rapport från EU:s särskilda representant där. Vi fattade beslutet att skicka honom omedelbart dit så att vi kan få en rapportering tillbaka. När det kommer så kommer naturligtvis frågan om Uzbekistan att tas upp på EU. Men den är inte uppe nu på det informella mötet. Jag skulle tippa att vid rådsmötet därefter kommer frågan att vara uppe. Där kommer diskussionen att handla om på vilket sätt vi bäst kan agera för att sätta press på Uzbekistan och genomföra den internationella utredning som alla begär av händelserna och som man hittills inte har velat ställa upp på. Det blir väl att hitta en balansgång mellan att utöva påtryckningar med sanktioner av olika slag och samtidigt behålla en möjlighet till att ha en politisk dialog för att kunna påverka utvecklingen där. Men, som sagt var, det blir ingen diskussion om det nu utan senare i höst, alldeles säkert.

När det gäller frågan om den oro som fanns för att det skulle vara något som överskuggade tror jag inte att oron är lika stor längre när vi nu har kommit längre med att ta fram den gemensamma deklaration som ska antas vid toppmötet. Självklart får man utgå från att Kina kommer att fortsätta att hävda sin uppfattning i den här frågan. Men jag tror inte att oron för att det överskuggar är lika stor längre om man finner eniga formuleringar kring den gemensamma deklarationen.

När det gäller marknadsekonomisk status tycker vi från den svenska regeringens sida att det är angeläget att hitta en snar lösning i antidumpningsärendet. Vi har i alla EU-forum uttryckt förhoppningar om goda resultat vid det här toppmötet. Men det är i slutändan kommissionen som gör en bedömning och beslutar i den här frågan.

Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN:

Får jag ställa en fråga på den punkten? Storbritannien har såvitt jag har förstått och läst intagit en väldigt tydlig ståndpunkt att Kina ska ges marknadsekonomisk status. Har Sverige intagit samma position?

Anf. 10 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi följer väldigt noga vad kommissionen anser. Det är den som gör bedömningarna. Frågan kan väl anstå om vilken position man intar från departementet som sköter det. Vi tycker att det är en angelägen fråga. Vi vill ha en lösning på den, men det är kommissionen som gör de sakliga bedömningarna av förhållandena. Mot bakgrund av att det också är den som fattar beslutet så vet inte jag hur vi har anledning att agera annat än generellt att vi driver på frågan och är angelägna om en lösning. Det är precis som vi gör när det gäller textilkvoterna, men det är också en fråga som ska tas upp sedan. Där vill jag verkligen understryka att Sverige tycker att det är en helt oacceptabel situation som vi har i dag. Jag kan tänka mig att ordföranden med sin ekonomiska bakgrund inte kan förstå hur vi kan ha en marknadsekonomi där företagen inte ens vet om de kan

Anf. 11 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är inget ont som inte har något gott med sig. Jag tror att det kaos som har uppstått kanske om ett år eller två kommer att ha det goda med sig att man inte försöker igen.

Anf. 12 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Man skulle nästan önska att alla textilföretag ringde ned Bryssels växel och bad att få information om huruvida de kan göra en beställning eller inte, om det finns ett utrymme för dem i kvoterna. Det kanske skulle få några att förstå det absurda i den situation vi har.

Anf. 13 VICE ORDFÖRANDEN:

Sedan kan konsumenterna också ringa upp.

Anf. 14 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag tycker att det är viktigt att framhålla aspekten att det inte bara handlar om konsumentintresset att kunna köpa kläder till ett billigt pris. Det är ett oerhört viktigt argument, men det är ett lika viktigt argument hur man ska kunna bedriva en näringsverksamhet om man inte ens vet förutsättningarna för att få in de varor som man har beställt och betalat.

Anf. 15 VICE ORDFÖRANDEN:

Hoppas att utrikesministern kan flika in detta vid mötet också.

Anf. 16 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vid det informella mötet kommer nog inte den här frågan upp, men om jag får chansen kommer jag att göra det.

Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med återrapporten och lägger den till handlingarna.

Vi går över till det kommande mötet. Vi kan väl ta det körschema som Jack Straw har undertecknat och följa det.

Anf. 18 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Den första frågan som kommer upp är Iran och deras kärntekniska program. Iran har genom sitt agerande de senaste veckorna brutit mot den överenskommelse som ligger till grund för förhandlingarna med EU. Det gäller garantier för att Irans kärntekniska program inte har annat än fredligt syfte. Om Iran inte frångår den linje som de har intagit kommer IAEA:s styrelse sannolikt att överföra frågan till FN:s säkerhetsråd. Från EU:s sida pågår fortfarande ansträngningar att rädda förhandlingsprocessen, men det kräver att Iran återgår till den frysning av all konvertering och anrikning av uran som man nyligen har övergivit.

IAEA:s generaldirektör kommer att lämna besked om huruvida Iran gör det eller ej i den rapport som han kommer att lämna senast den 3 september. Hittills finns inga tecken på att Iran är berett att backa. Om det håller i sig bör EU, tycker vi, stödja överföringen av frågan till säker-

hetsrådet. Det är både den korrekta vägen att gå enligt IAEA:s stadgar och en konsekvens som länge varit väl känd för Irans ledning.

Det är den här situationen som kommer att diskuteras vid Gymnichmötet. Som sagt var stöder Sverige liksom övriga EU de ansträngningar som görs. Vi menar att i den här uppkomna situationen finns det all anledning att vara principfast och tydlig gentemot Iran. Det är också en trovärdighetsfråga för EU.

Anf. 19 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag har absolut ingenting att invända mot de formuleringar som utrikesministern ger uttryck för vad gäller principfasthet och annat nu gentemot Iran och den utveckling som vi har sett efter presidentvalet med de åtgärder som den iranska regimen har vidtagit. Samtidigt har det funnits så stor förhoppning kring EU:s diplomati och ett bättre samarbete mellan EU och USA i denna del. Nu står vi inför ett läge där det verkar som om de flesta utgår från att den här frågan kommer till säkerhetsrådet.

Min fråga är hur man ser på de fortsatta diplomatiska ansträngningarna och morotslockande från Bryssels sida för att förmå Iran eller demokratiska krafter att anträda en annan väg som skulle vara betydligt mer gynnsam säkerhetsmässigt också för Europa. Det är en jättesvår situation. Jag förstår om utrikesministern inte kan svara på någonting, för vi vet inte riktigt vad som händer. Jag skulle ändå vilja veta hur man avser att fortsätta kontakterna. Kommer de nu att anses färdiga i och med att frågan förs vidare till FN?

Anf. 20 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Även om frågan förs till säkerhetsrådet, vilket mycket tyder på, får inte det innebära att man upphör med att försöka få till stånd ett samarbete med Iran, inte minst kring den här frågan men också i alla övriga frågor. Här handlar det om att kunna göra flera saker på en gång. Syftet med att hänföra det här till säkerhetsrådet är att utnyttja säkerhetsrådet för att lägga mera tyngd bakom de krav som EU och IAEA ställer på Iran. Man får se det som en ökad skärpning i tonen i den här frågan. Men det innebär inte att man får bryta alla övrig dialog för att få till stånd förändringar. Vi har en osäker situation för närvarande. Vi har en ny ledning. Vi kan inte riktigt ännu bedöma vad den står för, vilka möjligheter vi har att kunna komma till tals i den här frågan och i andra frågor. Vi är oroliga för utvecklingen i Iran, men det är motstridiga signaler som vi får därifrån. Det är svårt att bedöma, men vi följer nu väldigt noga från hela EU:s sida, även från svensk sida, vad som sker i Iran. Vi kommer att använda varje möjlighet att ändå fortsätta att ha en dialog.

Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi går då vidare till Ryssland.

Anf. 22 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ryssland kommer upp. Polen har önskat att ta upp frågan men också kommissionen. Det blir troligtvis en ganska kort diskussion utan några operativa slutsatser. Men det är angeläget, tycker vi, att påbörja en diskussion om utformningen av det framtida samarbetet och hur vi kan

utveckla och bredda våra relationer. Det är inte minst viktigt mot bakgrund av att partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Ryssland löper ut år 2007. Det gäller att börja i god tid att fundera över hur fortsättningen ska se ut. Utgångspunkten ska naturligtvis vara de fyra färdplaner som EU och Ryssland blev ense om den 10 maj i år där man vill fördjupa samarbetet. Det måste man bygga vidare på. Det handlar om att implementera det som man har kommit överens om i färdplanerna. Det är viktigt att vi når ett gott resultat i det här samarbetet och att vi håller fast vid en gemensam EU-linje i relationen till Ryssland. Det är viktigt att det finns en sammanhållen EU-politik i förhållande till Ryssland. Det är bra att diskussionen kring detta kommer upp även på Gymnich.

Anf. 23 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag har förstått det som att Finland ser relationen med Ryssland och det nya samarbetsavtalet som en prioriterad fråga under sitt ordförandeskap. Kommer Sverige att prioritera detta mer än andra samarbetsavtal? Jag antar det. Hur ser utrikesministern på Sveriges arbete fram till dess just med relationen till Ryssland? Finns det något att tillägga? Finns det inte det är det bara en öppen fråga för framtiden.

Anf. 24 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag tänkte fråga utrikesministern om den gemensamma stora militärövningen som Ryssland och Kina har haft utanför Vladivostok. Det har varit en stor manifestation i medierna om utvecklad vänskap mellan Ryssland och Kina. Hur bedömer du att det påverkar relationerna mellan EU och Ryssland?

Anf. 25 AGNE HANSSON (c):

Det är väl bra att de här diskussionerna nu tas upp och att man diskuterar samarbetet. Det som jag vill skicka med i den diskussionen är att man inte kan utvidga och befästa de här samarbetsavtalen med mindre än att man också måste påtala vad som nu håller på att ske i Ryssland. Varje rapport som kommer talar ju om att det går åt fel håll sett ur demokratisk synpunkt, ur människorättssynpunkt och även när det gäller upprustningen som nu sker utan att medborgarna i landet får del av tillväxten. Det är mycket oroande, tycker jag. Det är viktigt att påtala det också om man nu ska fördjupa samarbetet med Ryssland.

Anf. 26 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är inte i alla delar en positiv utveckling som sker i Ryssland. Det är vi väldigt väl medvetna om. Men det är också ett av skälen till varför vi har anledning att verkligen fortsätta att fördjupa samarbetet med Ryssland. Det var därför det var bra att det toppmöte som genomfördes i maj kunde komma fram till en överenskommelse om färdplaner på fyra olika områden som är av stor betydelse. Det handlar ju om rätts- och inrikesfrågor. Där finns demokratifrågorna och frågorna om mänskliga rättigheter. Det är ändå det viktigaste vi har, att säkerställa att vi genom samarbete kan påverka utvecklingen i Ryssland. Det är vår erfarenhet att det är på det viset de positiva förändringar som har skett i många länder har kunnat understödjas, genom att kontakten med omvärlden har ökat helt

enkelt, inte minst med den närmaste omvärlden. EU är faktiskt en nära granne till Ryssland. Därför är det oerhört viktigt att fördjupa samarbetet med Ryssland.

För Sveriges del utgår vi från den strategi som vi har tagit fram. Vi har arbetat fram en omfattande noggrann strategi för hur Sverige ska utveckla sitt samarbete med Ryssland. Det är ett arbete som vi gör tillsammans med Finland med bland annat. Vi har gemensamma intressen och en gemensam syn i alla frågor i förhållande till Ryssland. Vi utnyttjar den möjlighet till samarbete som just vi har, och vi använder vår särskilda erfarenhet och kunskap – inte minst Finlands erfarenhet och kunskap – i EU-samarbetet. Det är bland annat därför jag tycker att det är bra att den här frågan kommer upp återigen vid ett sådant här informellt möte där man har möjlighet att diskutera lite friare och understryka att nu måste färdplanerna få en konkretion. Vi måste veta precis hur vi kan komma vidare. Det har betydelse, både för demokratifrågan och för MR-frågan.

Att Ryssland och Kina utvecklar sina relationer med varandra är väl bra. Det är det jättestora Rysslands grannar på andra sidan. Det understryker betydelsen av att vi från EU:s sida är öppna för att fortsätta att fördjupa vårt samarbete. Jag vill understryka att i ett sådant samarbete – det gäller inte bara Ryssland, utan det gäller alla de länder där vi har en delvis problematisk relation, samtidigt som vi försöker utveckla ett positivt samarbete – är vi tydliga beträffande vad vi anser om sådant som vi tycker är oacceptabelt. Det gäller faktiskt också i relationen till Ryssland.

Anf. 27 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag har mer ett konstaterande.

Först och främst är det oerhört angeläget och bra att Sverige så tydligt positionerar att man tänker bistå och hjälpa Finland att utveckla det arbete som kommer att ske under och i upptakten till det finska ordförandeskapet. Det är viktiga och bra signaler.

Vid toppmötet i maj kom man överens om fyra tydliga områden, som på så sätt också fördjupade samarbetet. Men i de återrapporter och mötesuppteckningar som jag har fått ta del av har kritiken, som också utrikesministern framhåller, inte framkommit tillräckligt tydligt. Jag hoppas att man alltså gör starka markeringar för behovet av demokrati och en rättsstat också i EU-sammanhang och inte bara här. Fortfarande finns tudelningen inom EU som gör att man inte talar med riktigt en röst gentemot Ryssland. I takt med att utvecklingen inte går i den linje som vi skulle vilja se blir det allt viktigare att diskutera detta. Men också för EU gemensamt – inte bara Sverige – måste man diskutera hur man kan stärka det civila samhället – kultur, studenter, forskning – och göra ännu mer för att understödja det mänskliga utbytet och förankra Ryssland i EU-värderingar.

Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN:

Har utrikesministern någon kommentar?

Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag kan instämma i att det fortfarande är olyckligt att EU inte alltid entydigt talar med en röst när det gäller relationen med Ryssland. Det är

nödvändigt att vi fortsätter att försöka skapa en större enighet kring den europeiska politiken. Det är bland annat därför jag tycker att det är bra att frågan kommer upp vid ett informellt möte. Det är då man har möjligheter att försöka komma lite längre i enigheten kring vad som krävs i vår politik i förhållande till Ryssland, inte minst att vara tydliga i vad vi anser om utvecklingen när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter och annat sådant. Jag delar också uppfattningen att ett av de viktiga områden där vi ska samarbeta är kultur, vetenskap och utbildning. Det handlar om människa-till-människa-kontakter. De är viktiga för den fortsatta utvecklingen inom Ryssland.

Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är lite svårt för mig att sammanfatta eftersom det inte är fråga om beslut. Vi får säga att den debatt som varit här och de stenografiska uppteckningarna får anses vara svar på frågan om regeringen har stöd eller inte.

Nu går vi vidare till utvidgningsprocessen.

Anf. 31 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Där kommer diskussioner att föras om Rumänien, Bulgarien, Kroatien och Turkiet. Kommissionen väntas i oktober presentera sina årliga översynsrapporter för Rumänien och Bulgarien. I dem genomlyser man ländernas reformprocesser. Bägge länderna fick i juni brev från kommissionen där man uppmärksammade dem på att fortsatta ansträngningar krävs inom ett antal områden. Det är lite olika många för Rumänien och Bulgarien. Vid Gymnichmötet är det viktigt att betydelsen av att länderna upprätthåller reformtakter framförs och att de levererar på de åtaganden de har gjort inom ramen för utvidgningsförhandlingarna.

Vad avser Kroatien har ingenting av substans hänt under sommaren som skulle kunna antyda framsteg i samarbetet med Haagtribunalen. Tyvärr, får man väl säga.

Det som nu ligger framför oss är dels att den *task force* som upprättades för att rapportera om Kroatiens ICTY-samarbete ska ha ett möte senare i september, dels att Carla Del Ponte eventuellt kommer att rapportera senare i september om läget i Kroatien och ICTY-samarbetet.

Vi vill se att Kroatien får börja förhandla om ett EU-medlemskap. Det är inget tvivel om det. Vi tycker att det är angeläget. Men de måste uppfylla kravet på fullt samarbete med Haagtribunalen. Hittills kvarstår bedömningen att så inte är fallet. Kroatien samarbetar inte fullt ut.

Jag var i Kroatien i början av sommaren. Man redovisade väldigt stolt den plan man hade lagt upp för alla de åtgärder som skulle vidtas. Vad jag kan se har inte något av det genomförts. Man gick på semester. Arbetet kvarstår.

Den största frågan som kommer att diskuteras är Turkiet. Jag kommer att fortsätta att förorda ett starkt stöd för att förhandlingarna börjar den 3 oktober. Det är tänkbart att Cypernfrågan är en knäckfråga i sammanhanget. Det kommer säkert att bli en diskussion om det. Det finns medlemsstater som gärna skulle vilja göra en koppling mellan frågorna och förhandlingsstaten.

Cypernfrågan handlar om det uttalande som Turkiet gjorde i samband med att man undertecknade protokollet till det så kallade Ankaraavtalet.

Genom att underteckna det uppfyllde man ett av de krav vi ställer för en förhandlingsstart. Men Turkiet framförde då i en deklaration att man inte erkänner Nicosiaregeringens jurisdiktion över norra Cypern och kommer att behålla nuvarande relation till norra delen av ön. Turkiet säger dock att man kommer att fortsätta att arbeta inom ramen för FN för en lösning av den frågan.

Cypern hävdar att uttalandet ogiltigförklarar innebörden av undertecknandet av avtalet. Frågan utreds nu av rådets rättstjänst. Även om Cyperns agerande grundar sig på en legal aspekt är det naturligtvis huvudsakligen en politisk fråga för Cypern. Cypern försöker fram till den 3 oktober få ut något ytterligare av Turkiet. Det är bakgrunden till agerandet från deras sida.

Sveriges och EU:s position har hittills varit att ansvaret för en lösning på Cypernfrågan ligger på båda parter, och den ska ske inom ramen för en FN-process. Vi betonar samtidigt vikten av att Turkiet – innan man blir en fullvärdig medlem i EU – naturligtvis måste erkänna samtliga medlemsstater, inklusive Cypern. Det är en självklarhet.

I Bryssel diskuterar i dag EU-ambassadörerna det turkiska uttalandet. Från svensk sida menar vi att Turkiet nu har uppfyllt de villkor som Europeiska rådet ställde i december 2004. Det är mycket viktigt att EU inte backar om förhandlingsstart. Har man ställt upp vissa kriterier, är de uppfyllda, måste förhandlingar kunna inledas. Man kan inte föra in nya villkor. Det skulle skada EU:s trovärdighet som förhandlings- och samarbetspartner, och det skulle ha negativa effekter på den turkiska reformprocessen. Samtidigt måste naturligtvis den turkiska regeringen hantera det faktum att de kommande förhandlingarna sker med EU:s samtliga medlemsstater – även med Cypern.

Anf. 32 AGNE HANSSON (c):

Det är bara att starkt stödja den linje som utrikesministern här ger uttryck för när det gäller att argumentera för förhandlingsstarten den 3 oktober för Turkiet och att Sverige agerar hårt för det. Det skulle bli en stor besvikelse om det här inte går i lås, bland annat med tanke på de erfarenheter jag fick när vi besökte Turkiet och Ankara i samband med talmansresan under sommaren. Det är viktigt.

Jag begärde egentligen ordet för att ställa en fråga om Kroatien eftersom utrikesministern nu också har besökt landet. Det ser onekligen mörkt ut i den meningen att de inte vill samarbeta med Haagtribunalen. Vad har utrikesministern för intryck av var knuten sitter någonstans? Är det att Ante Gotovina betraktas både som krigsförbrytare men också som nationalhjälte som gör att de inte kommer till skott eller kan eller vill utlämna honom till Haagtribunalen? Jag förstår att det är en svår punkt för regeringen i det läge som nu är i Kroatien.

Anf. 33 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Det här kommer att bli en tuff fråga på mötet. Chirac gick ut förra veckan och gjorde en plötslig sväng. Han har tidigare varit en av få fransmän på hög politisk nivå som ändå har stött Turkiets medlemskap. Från Folkpartiets sida anser vi det viktigt och angeläget att vi behandlar alla länder lika. Nu har vi lovat Turkiet – ett muslimskt land – att få börja

förhandla. Det ska vi inte backa på. Därmed stöder vi det utrikesministern uttrycker.

Jag vill dock ha ett litet förtydligande. Du säger att du kommer att uttala dig för att förhandlingar ska starta. CDU i Tyskland, Angela Merkel, har skickat ett brev till andra utrikesministrar och regeringar. Hon förordar att det är okej att starta förhandlingarna men att de inte måste leda till medlemskap. Hon vill ha en ny option att förhandlingarna ska leda till någon speciell relation – jag vet inte exakt vilket ord hon väljer. Hur ställer sig utrikesministern till det? Det kan komma upp att det är okej att sätta i gång förhandlingarna, men vissa länder kommer att trycka på för att det ska uttalas tydligt att det inte nödvändigtvis är ett medlemskap som kommer att bli resultatet i slutändan. Från Folkpartiets sida skulle vi säga nej till denna öppning. Jag vill veta vad du kommer att säga på mötet.

Anf. 34 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Mer för ordningens skull, eftersom vi står inför en av de största frågorna vid informella samtal vid ett Gymnichmöte, och man kommer att titta på olika *options* hit och dit, inte minst vad gäller Turkiet, men också möjligheterna att baka ihop i två paket för att möjliggöra den fortsatta utvidgningsprocessen. Jag tror att det är viktigt att vi också, med tanke på vad som händer med konstitutionella fördraget, inte lägger allt på is. Därför hoppas jag att kroaterna kan visa på lite mer energi i detta så att man kan få en lösning under hösten. Det skulle vara viktigt för EU som sådant för att visa att utvidgningsprocessen, till följd av det konstitutionella fördragets eventuella nedfrysning, inte stannar i utvecklingen.

Det brev som Angela Merkel har skickat går inte spårlöst förbi. Diskussionerna om ett privilegierat partnerskap kommer att föras men antagligen inte synas. Huvudbeslutet måste vara att starta medlemskapsförhandlingarna den 3 oktober. Vad det så småningom ska mynna ut i, enligt vår uppfattning och mål, är ett fullvärdigt medlemskap, annars skulle man inte medlemskapsförhandla. Samtidigt kommer signaler från många håll, och kanske också på sikt från turkarna, om att det är något annat. Men att nu gå med på något i förhandlingsstarten, låsa sig för att medlemskapsförhandla om något som inte är ett medlemskap, vore sannerligen olyckligt – även om man kommer att föra en diskussion om EU:s funktionssätt och förmåga att fortsatt fungera bra med ett större land. Det är också en debatt som förs bland medborgarna i Europa. Jag tror inte att man kommer ifrån diskussionerna. Det är oerhört viktigt att Sverige, som ett av få länder som har ett enormt stöd i sitt parlament för uppfattningen, står på sig. Det behövs som motvikt mot många andra länder som nu svävar på målet.

Anf. 35 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag tar Kroatienfrågan först.

När jag besökte Kroatien blev jag faktiskt ganska övertygad om att det inte längre är så att problemet för regeringen i Kroatien är att Gotovina ses som en hjälte och det därför är svårt att vidta tillräckligt kraftfulla åtgärder för att komma åt honom. Genom de beskrivningar jag fick tror jag att den situationen har förändrat sig. Det är inte längre spärren för att göra det som måste göras.

2004/05:42

31 augusti

Problemet sitter i att det finns strukturer i förvaltningen som stöder Gotovina. Det är hela vägen nerifrån och upp. Det är dem man måste ta tag i. Det har man insett, och det är det som finns med i den handlingsplan som den kroatiska regeringen har tagit fram. Problemet är att man hittills inte har sett till att genomföra det man har sagt. Man har vidtagit vissa åtgärder. Vissa personer har fått lämna sina poster och har ersatts med andra. Men det är mer kvar av det som måste göras för att säkerställa att det skydd och den hjälp som Gotovina fortfarande får undanröjs.

Jag delar Gunilla Carlssons uppfattning. Varför det är angeläget att sätta pressen på kroaterna att de vidtar dessa åtgärder är för att vi vill fortsätta utvidgningsprocessen. Det är verkligen ingen önskvärd situation att på grund av att kroaterna inte gör vad de måste göra i den här frågan förhindra den fortsatta processen. Det är verkligen inte den situation vi vill ha. Därför är det viktigt att understryka båda sakerna, nämligen att vi vill påbörja förhandlingarna men vi måste upprätthålla kravet. Båda sakerna är viktiga, just för den generella bilden av EU inte minst i det området på Balkan.

Sedan var det frågan om vad förhandlingarna med Turkiet ska leda till. Jag delar helt Gunilla Carlssons uppfattning, och jag är glad att det är företrädare för den konservativa sidan som har uppfattningen att det vore oerhört olyckligt att nu, när man diskuterar frågan om att inleda förhandlingar, börja diskutera vad förhandlingarna ska leda till. Det får inte råda något tvivel om att vi inleder förhandlingar för medlemskap. Sedan är alla medvetna om att förhandlingarna kommer att ta lång tid. Turkiet har en lång väg att gå när det gäller reformprocessen. Det kan hända mycket på den vägen, både inom EU men också inom Turkiet självt. Varför över huvud taget resa en fråga som ligger långt fram i tiden? Jag tror att det är oerhört viktigt att vi står fast vid att det är inledningen av förhandlingar om medlemskap som ska börja.

Anf. 36 VICE ORDFÖRANDEN:

Är vi då mogna att gå över till västra Balkan? Ja.

Anf. 37 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Där kommer diskussionen sannolikt att fokuseras på Kosovo, men möjligen också generellt om framstegen i EU-närmandeprocessen för samtliga länder på västra Balkan.

När det gäller Kosovo är tajmningen för Gymnichmötet inte den bästa. Kai Eides standardöversyn har inte levererats ännu, så vi har inte det underlaget. Det har pågått en standardöversyn under sommaren, och den kommer att utgöra grunden för inledande av statusförhandlingar. Det troliga är att rapporten presenteras senare i september.

Kai Eide ställs inför en svår uppgift när resultatet av översynen ska formuleras. Trycket att avge ett positivt utlåtande kommer att vara starkt på grund av starka kosovoalbanska förväntningar och också USA:s tydliga önskan att nå resultat i statusfrågan. Mot bakgrund av att det sannolikt blir svårt att undvika att statussamtal inleds i höst är Sveriges position att det är angeläget att nu skapa en process som över tiden upprätthåller trycket på kosovoalbanerna, det vill säga att skapa ett sammanhållet och modernt Kosovo som tillgodoser minoriteternas rättigheter. Det

kräver också ett långsiktigt och uthålligt engagemang från både EU och FN men också från USA.

Det är möjligt att också en generell diskussion om Balkanländernas EU-närmande kommer att äga rum under dagarna. Länderna har ett medlemskapsperspektiv, och Sverige kommer att fortsätta att påminna om det och stödja deras EU-närmandeprocess.

Anf. 38 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag tror att statusfrågan, med tanke på tidigare uppsatta tidtabeller men också på situationen som sådan, är oerhört svår att undvika och komma runt. Därför är det angeläget att ha som målsättning att avgöra statusfrågan även från EU:s sida. Det gäller delvis även här för EU:s egen skull, för att visa att man menar allvar med att inkorporera västra Balkan och främja reformframsteg. Det är synd om EU håller tillbaka i statusdiskussionerna. Det är inte så jag vill uppfatta utrikesministern.

Däremot kvarstår problemet med hur det ser ut i Kosovo, respekten för minoriteter, politisk omognad och förmåga att ta ett ökat ansvar för de olika politiska nivåerna. Icke desto mindre tror jag att en situation där man fortsätter med ett FN-protektorat riskerar att bli ännu värre. Det gäller bland annat utvecklingen för människorna, arbetslöshet och utbredd fattigdom som gör det ännu värre – att sluta tro på något. Därför ser jag flera skäl att man faktiskt inte bara gömmer sig bakom standardöversynen utan tydligt uttalar målsättningen så snart det bara är möjligt, i enlighet med vad vi tidigare har kommit överens om, att i den FN-process som finns avgöra statusfrågan.

Anf. 39 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag har inte någon annan uppfattning än den som Gunilla Carlsson framför.

Jag vill också informera om att vi i den nordiska kretsen har haft en bra, ingående diskussion med Søren Petersen, som arbetar intensivt med frågan. Vi är eniga i de nordiska bedömningarna av vad som krävs för den fortsatta utvecklingen. Vi kan inte komma runt att statusfrågan måste tas upp. Vi vet vilka lösningar som inte är acceptabla. Vi vet att det antingen är ett självständigt Kosovo eller ett Kosovo inom ramen för Serbien. Men det är en lång väg att gå i Kosovo för att det ska bli ett land som fungerar som en självständig stat eller som en självständig del tillsammans med Serbien.

Jag har ingen annan uppfattning. Det är ett svårt uppdrag. Vi måste lägga ned mycket resurser och engagemang i det.

Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till nästa punkt, fågelinfluensan.

Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är på fransk önskan som frågan kommer att tas upp vid Gymnich. Det är utbrott av fågelinfluensan i Asien och risken för spridning med flyttfåglar som har skapat en hel del oro. I medierna har det förekommit en uppgift om att en mås i Finland smittats av flyttfåglar. Men det är viktigt att veta att det virus som har isolerats inte är av samma typ som

2004/05:42

31 augusti

det som förekommer i Asien och i Ryssland. Det är ett ofarligt virus som inte har något med utbrotten där att göra. Fynd av den ofarliga virustypen på vilda fåglar är inte helt ovanligt. Även i Sverige har enstaka fynd gjorts i rutinövervakningar.

Både svensk och utländsk expertis anser att den omedelbara risken för spridning av farliga former av fågelinfluensa med flyttfåglar till EU är mycket låg. Det baseras på bland annat kunskaper om fåglars flyttvägar. Expertisen anser att det inte i dagsläget är nödvändigt att vidta några särskilda åtgärder men att det finns anledning att ha en ökad beredskap. I Sverige har Jordbruksverket skickat ut information till fjäderfäneringen om att skärpa sin uppmärksamhet. Om det finns tecken på sjukdom ska åtgärder omedelbart vidtas. Verket har också beslutat om att utöka övervakningen av vilda fåglar.

Skulle den allvarliga formen av fågelinfluensa påträffas hos en flyttfågel blir situationen naturligtvis en annan. Då blir det aktuellt med åtgärder för att minska risken för att fjäderfä blir smittade. Men så är icke situationen nu.

Anf. 42 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till frågan om *arms trade treaty*. Har detta något med frågan om vapenembargo att göra?

Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Inte det minsta.

Det är Storbritannien som vill inhämta de andra ländernas synpunkter på ett förslag att inleda ett arbete på ett legalt bindande globalt vapenhandelsavtal. Avsikten är att vid FN:s generalförsamling nästa höst lägga fram ett resolutionsförslag om att inleda förhandlingar inom FN-ramen.

Sverige stöder de ambitioner som Storbritannien har. Vi anser att den internationella vapenhandeln måste bygga på folkrätten, styras av fasta principer om en effektiv exportkontroll. Tanken på en legalt bindande konvention för att reglera handeln med små och lätta vapen har under många år drivits av många NGO:er. Det brittiska förslaget innebär, till skillnad från tidigare förslag, att handeln med alla typer av krigsmateriel ska regleras. Jack Straw presenterade sina tankar i ett tal han höll redan i mars, men hittills har vi inte sett några texter. Vi hoppas att han vid det här mötet i Gymnich ska precisera sina idéer och kanske komma med lite mer konkreta förslag om vad han vill åstadkomma.

Anf. 44 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det är väl värt att Sverige stöder initiativet och driver på. Vi har ett stort engagemang i riksdagen. Karin Enström driver ett nätverk. Vi ser inte minst den internationella brottsligheten. Vi ser vad som står här när det gäller konflikthantering och konflikter i världen. Detta är dessutom en del i kontroll av spridning i fråga om att bekämpa terrorism. Här finns många skäl att inte glömma bort detta, med tanke på att vi diskuterar massförstörelsevapen och även spridning av lätta vapen.

Det här är ett viktigt och bra initiativ. Vi ser fram emot fortsatta diskussioner i EU-nämnden om utformningen. Det ligger väl i linje också med svenska inriktningar.

Anf. 46 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är Maltas inrikesminister som under sommaren i utländska medier har beklagat sig över den kraftiga ökningen av inströmningen av migranter de senaste åren. Han har beklagat sig över bristen på hjälp från EU:s sida. Därför kommer frågan, på önskemål av Malta, att tas upp vid Gymnichmötet.

Från svensk sida har vi redan tidigare för Malta förklarat att vi är beredda att delta i diskussioner på EU-nivå om verktyg för en ansvarsfördelning. Det har också förutsetts i det handlingsprogram, Haagprogrammet, som lägger fast agendan för asyl- och migrationsfrågor de kommande fem åren inom EU. Europeiska flyktingfonden är ett sådant verktyg som finns redan i dag. Kommissionen har dessutom lagt fram förslag om öronmärkta medel för stöd till medlemsländernas asylprövning och mottagandesystem.

Det här är en viktig fråga som handlar om att alla måste solidariskt hjälpa till. Nu är det Malta som är utsatt. Vi har all anledning att stödja deras ambitioner om ansvarsfördelning.

Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN:
Vi går vidare till Mellanöstern.

Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vid en avslutande lunch vid mötet, då också kandidatländerna deltar, kommer fredsprocessen i Mellanöstern att diskuteras. Kvartettens särskilda sändebud Wolfensohn kommer att delta vid den diskussionen.

Det är inget tvivel om att både Israel och Palestina förtjänar beröm för hur man hittills har genomfört tillbakadragandet. Både israelisk militär och polis och den palestinska myndigheten har agerat på ett föredömligt sätt för att evakueringen av bosättningarna skulle genomföras på ett fredligt sätt. Att det finns anledning att uppmärksamma detta har också markerats av EU genom ett gemensamt uttalande.

Men det är också mycket viktigt att EU nu fokuserar sina ansträngningar på vad som ska ske efter tillbakadragandet från Gaza och från de fåtaliga bosättningarna på Västbanken och hur EU gemensamt ska agera för att få till stånd en återgång till färdplanen.

Utvecklingen i Jerusalem med bosättningsexpansion, husdemoleringar och fortsatt barriärbygge på ockuperad mark är mycket oroande.

Jag kommer att verka för att EU under den närmaste tiden ska enas om lämpliga åtgärder vad gäller situationen i och kring Jerusalem.

Vi vet att även EU:s särskilda representant Otte håller på att utveckla tankar kring detta.

Det är också oerhört viktigt att EU är väldigt enig i denna fråga. Om vi ska lyckas stärka kvartetten och EU:s roll i den måste det vara total enighet. Det har vi hittills lyckats med, och det är viktigt att vi fortsätter med det. Det krävs nämligen ett mycket aktivt och tydligt engagemang från kvartettens sida för att hantera de väldigt svåra utmaningar som vi har framför oss.

Anf. 49 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Vi kommer att återkomma till denna fråga. Men jag tycker att det är bra att utrikesministern berömmar det sätt på vilket tillbakadragandet hittills har skett. Och det är stora steg som tas nu.

Men hur kan man hjälpa till att stärka så att man kan få en bättre legitimitet och stabilitet i den palestinska myndigheten? Det är parlamentsval den 25 januari. Finns det någon ytterligare diskussion om hur EU:s utvecklingsstöd ska kunna användas, och hur mycket kan man blanda sig i? Vi har haft bekymmer efter kommunalvalen med Hamas som både är en demokratisk organisation och en terrorstämplad organisation. Parlamentsvalet den 25 januari blir väl en viktig punkt att se fram mot. Därför skulle jag vilja höra om det finns några planer på hur man ytterligare kan stärka de demokratiska krafterna i Palestina.

Anf. 50 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det handlar om att genomföra alla de initiativ som har tagits för att stärka den palestinska myndighetens möjligheter att ha kontroll och skapa säkerhet. Det viktigaste stödet för de demokratiska krafterna är att ha möjlighet att kontrollera våldsanvändningen, alltså att den inte tar över. Där görs oerhört många insatser nu, inte minst från svensk sida. Vi bidrar faktiskt väldigt mycket till alla organisationer, inte minst till Wolfensohns insatspaket i bland annat det avseendet.

Men det handlar naturligtvis också om att säkerställa att det kan fungera i Gaza över huvud taget och att förhållandena för människorna där utvecklas i en positiv riktning. Det är också ett viktigt stöd till de demokratiska krafterna, så att människor inte vänder sig till de krafter som förefaller kunna leverera mera.

Alla frågor som handlar om hela uppbyggnaden och möjligheten att få en ekonomi att fungera i Gazaområdet är viktiga. Och där görs det väldigt mycket.

Men även på det diplomatiska planet pågår många aktiviteter. Sverige sekunderar till exempel en erfaren diplomat i staben hos EU:s särskilda representant, alltså hos Otte. Här handlar det om att ge så mycket stöd som möjligt till regeringen och till de demokratiska krafterna och förhindra att de destruktiva krafterna får ett övertag.

Anf. 51 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Säkerheten är det avgörande, och i och med att det är en skör och väldigt känslig process kan det utvecklas snabbt. Men jag tolkar också utrikesministerns svar på ett sådant sätt att det inte ska uteslutas att det kan finnas utrymme för EU att också kunna bidra på marken om så skulle kunna krävas.

Anf. 52 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det pågår diskussioner om det även med omgivande länder. Här behöver palestinierna konkret hjälp direkt i form av mannar för att kunna genomföra det som behövs för att ta kontroll över området. Vi ska i detta sammanhang inte utesluta medverkan från någon.

Sedan talas det om Irak beroende på utvecklingen. Har utrikesministern något att meddela oss på den punkten?

Anf. 54 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jack Straw har sagt att beroende på utvecklingen kommer vi att ha en kortare diskussion om Irak. Utvecklingen är ju oroande i Irak. De tre grupperna kan inte komma överens. Man har inte blivit helt överens när det gäller konstitutionsförslaget. Nu gäller det att framför allt FN stöder den förankringssprocess som ska ske före folkomröstningen den 15 oktober. Vi måste följa detta mycket noga. Men jag tror inte att det blir någon större diskussion om Irak den här gången.

Anf. 55 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Det är en väldigt känslig process, precis som du säger, och det vore väl värdefullt att ha en diskussion på mötet? Jag undrar: Vad gör EU nu i denna känsliga process för att förmå de tre grupperna att komma överens och komma närmare varandra? Vad är EU:s inställning till konstitutionen? Det skulle säkert vara värdefullt för processen om EU kunde engagera sig och försöka mäkla mer och vara mer aktiv i Irak för att få denna process i hamn, så att det inte blir ett nej till denna konstitution, att hela processen dras ut igen och att det inte blir den stabila demokratiskt valda regering och en ny konstitution som vi skulle behöva få till stånd i Irak.

Jag undrar: Vad gör EU egentligen för att främja en överenskomst mellan de tre grupperna?

Anf. 56 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

EU har erbjudit expertis av lite olika slag för att delta i denna process i framtagandet av konstitutionen och i överläggningarna. Jag kan inte lämna någon närmare redogörelse för vilken roll det stöd som har givits från det internationella samfundet har spelat och vilka resultat det har fått och vilka effekter det har haft. Det är ju inte enbart EU. Men det har funnits där, och det får fortsätta att verka. Och jag utgår från att de som är engagerade där tar varje möjlighet att stödja en positiv utveckling.

Men jag tror att man också ska vara medveten om att i sådana här situationer ska de som kommer utifrån vara väldigt lyhörda för hur de agerar i en känslig intern process av det här slaget. Men jag har ingen anledning att betvivla att det stöd som har erbjudits och finns där gör ett bra arbete och förhoppningsvis hjälper till att uppnå ett resultat.

Anf. 57 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vet att EU har hjälpt till med att skicka expertis till Irak. Jag tänkte inte på sådan expertis utan mer på politiskt stöd. Javier Solana brukar åka runt till olika länder när det behövs stöd utifrån och när läget är krisartat, till exempel i Ukraina. Jag undrar alltså om det finns en vilja från EU att engagera sig på högre politisk nivå för att visa att EU stöder en demokratisk framtid för Irak och en fredlig utveckling framöver och att man löser denna konstitutionskris på bästa sätt. Det pågår ju diskussioner nu om vad detta kommer att leda till. Kommer sunniaraberna

kanske att agera så att detta rent av leder till ett inbördeskrig? Det är det politiska stödet från EU som jag efterfrågar.

Anf. 58 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag tror inte att det råder något tvivel om att EU stöder den demokratiska utvecklingen och gör det med alla de medel som står oss till buds. Det är bland annat därför som EU:s samtliga länder också har ställt upp för att markera att detta är någonting som EU är enig om. EU agerar, men man agerar också nationellt från alla länder. Det är därför som Sverige har ansett att det är viktigt att vi också visar att vi stöder utvecklingen själva genom de insatser som vi gör, men framför allt just genom EU. Jag tror därför inte att det råder något tvivel om EU:s engagemang i en fredlig utveckling av Irak.

Anf. 59 VICE ORDFÖRANDEN:

Finns det några övriga frågor, eller har utrikesministern tänkt göra några andra förberedda inlägg? Gunilla Carlsson har också en ytterligare fråga.

Anf. 60 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill också anmäla att Sverige överväger att under detta Gymnichmöte föreslå att EU intensifierar dialogen med centrala aktörer när det gäller toppmötet i New York, alltså FN-reformarbetet, att vi tar initiativ till dialoger på huvudstadsnivå, men också som komplement till de förhandlingar som nu pågår i New York. Vi är nu inne i ett väldigt avgörande skede, och det kan finnas anledning för EU att agera. Det är ingen tvekan om att EU:s sätt att nu i slutskedet hantera de utestående frågorna har avgörande betydelse. Och det kan vara så att EU har anledning att höja profilen i det pågående arbetet.

Anf. 61 VICE ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger ordet till Gunilla Carlsson vill jag fråga: Hur ser utrikesministern på dessa möjligheter att EU så att säga med en samlad röst, eller mer samlad än i dag, faktiskt kan spela en avgörande roll?

Är Gunilla Carlssons fråga i samma härad?

Anf. 62 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Ja, det var precis detta som jag efterlyste eftersom det hade varit märkligt om man inte hade gjort något.

Anf. 63 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill nog understryka att vi är mycket glada över den samling som EU har haft i hela processen fram till nu när det gäller inspielen till förberedelserna för toppmötet och för förhandlingarna därefter. EU har under hela denna process kunnat ena sig om olika ställningstaganden och olika förslag. Och nu inför slutskedet har EU gått in med eniga ställningstaganden i alla väsentliga frågor. Det tror jag är helt avgörande för möjligheterna att lyckas vid toppmötet. Och vi gör naturligtvis det i ett stort samarbete med USA för att därigenom verkligen skapa förutsättningar. Men vi tror att vi kan behöva öka aktiviteten i olika huvudstäder för att

markera EU:s engagemang och påverka en del andra länder att delta på ett konstruktivt sätt.

2004/05:42
31 augusti

Anf. 64 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi ber att få tacka utrikesministern för i dag.

2 § Ekofin

Finansminister Pär Nuder

Återrapport från ministerrådsmöte den 12 juli 2005

Information och samråd inför informellt ministermöte den 9 och 10 september 2005

Anf. 65 VICE ORDFÖRANDEN:

Välkommen finansministern. Vi börjar med en återrapport från ett möte den 12 juli.

Anf. 66 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag har inget att tillägga utöver den skriftliga rapport som har överlämnats till nämnden.

Anf. 67 VICE ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor med anledning av den utsända rapporten? Om så inte är fallet går vi över till det paper som gäller det informella Ekofinmötet i Manchester den 9 och 10 september. Jag föreslår att vi följer upplägget på detta paper rubrik för rubrik.

Anf. 68 Finansminister PÄR NUDER (s):

Ni har fått en promemoria som angav de ärenden som vi vid det tillfället hade anledning att tro skulle komma upp. Nu har vi fått en lite mer samlad bild av vilka frågor som kommer att avhandlas. De förändringar som har skett när det gäller den överlämnade promemorian är följande:

Den förväntade informationen och diskussionen om tankarna på en transatlantisk kapitalmarknad blir ej av. I stället blir det en övergripande diskussion om det ekonomiska läget och om den finansiella stabiliteten inom EU. Därtill kommer kommissionen att orientera om hur man tänker gå vidare med underskottsförfarandet rörande Portugal och Ungern. Dessutom kommer vi att få lyssna till vad Europeiska investeringsbanken vill föreslå när det gäller kommande återuppbyggnadsinsatser i Gaza och på Västbanken som jag annonserade i nämnden före sommaren. Vi kommer också att ha en uppföljning av Ekofins tidigare åtgärder mot finansiering av terrorism. Här är det naturligtvis händelserna i London som kastar en slagskugga över den frågan och förklarar varför det brittiska ordförandeskapet vill fästa Ekofins uppmärksamhet på den frågan. Vi har inte någon närmare information om vad detta mer konkret avser att behandla.

Jag ska sedan gå över till de mer konkreta diskussionspunkter som vi är varse, och jag börjar med utvecklingsfinansiering. Detta är en fråga som har drivits av britterna och som man nu ska försöka föra i hamn under sitt ordförandeskap. Vi från Sverige kommer att stödja den internationella finansiella faciliteten, IFF, med ett symboliskt belopp för att främja ett så brett deltagande som möjligt och för att faciliteten ska skötas väl. Jag vill dock inför nämnden påpeka, vilket jag har gjort flera gånger förut, att direkta ökningar av rika länders biståndsbudgetar är det bästa sättet att öka de globala biståndsflydena. Därvidlag är de nya mål som har fastslagits för ökade biståndsvolymer i EU väldigt viktiga att notera.

Slutligen vill jag framhålla att det krävs mer än bara ökat bistånd om utvecklingsmålen ska nås. De bygger på ett partnerskap där både utvecklingsländerna och biståndsgivarna har ett ansvar att ta. Och det krävs inte minst stora ansträngningar av utvecklingsländerna själva för att förbättra förutsättningarna för tillväxt och fattigdomsbekämpning. Och naturligtvis är det väldigt viktigt att åstadkomma förbättrade möjligheter för en ökad och mer rättvis världshandel.

Anf. 69 AGNE HANSSON (c):

Inte minst det sista är väldigt viktigt att understryka, nämligen att det inte bara handlar om pengar utan att det är mycket mer som gäller för att få till stånd ett bra bistånd.

Min fråga är snarast föranledd av att det står här att man också tänker diskutera ett pilotprojekt om idén med en avgift på flygtrafiken. Där skulle jag gärna se att Sveriges position är att man i det fallet inte har en avgift på flygtrafiken utan lägger den på flygbränslet för att få en miljödimension i denna diskussion också. Vad tycker finansministern om det, och vad tänker han göra?

Anf. 70 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag har samma uppfattning som jag har framfört tidigare inför nämnanden, nämligen att detta inte är någonting som är aktuellt för Sverige. Detta handlar alltså om hur man ska finansiera ett ökat bistandsflöde. Och vi finansierar vårt höga bistånd, det högsta i världen, över statsbudgeten. Och för vår del är det inte aktuellt att införa några flygskatter baserade på vare sig det ena eller det andra för att finansiera vårt bistånd. Vi finansierar det på sedvanligt sätt.

Anf. 71 LENNART HEDQUIST (m):

Jag har en fråga i anslutning till bistandsflödena. Det påpekas ofta att det inte är bara pengar som saknas. Det handlar också om att säkerställa att pengarna används på ett bra sätt. Då är min fråga: I vilken utsträckning kan man i EU-sammanhang säkerställa en bättre uppföljning av bistandsprojekten, och i vilken utsträckning är Sverige berett att ta initiativ till att just uppföljningen av bistandsprojekt förbättras?

Anf. 72 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det är egentligen en fråga som ska riktas till mina kolleger i Utrikesdepartementet som har ansvar för biståndspolitiken. Men jag kan säga så mycket som att jag bedömer att det har skett två typer av genombrott på senare tid när det gäller bistandsfrågorna i det europeiska perspektivet. Det ena är en insikt av behovet av ökat bistånd. Det andra är insikten om att säkerställa att biståndet verkligen används till det som det är tänkt att användas till. Det här tycker jag är väldigt hoppgivande. Om det är någonting som Sverige under många år har lagt sig vinn om så är det att ha en hög volym och samtidigt säkerställa att biståndet verkligen används där det ska användas. Det som här närmast kan diskuteras, och där man för väldigt mycket diskussioner, är EU:s gemensamma biståndspolitik. Där förs väldigt intensiva diskussioner just för att säkerställa att biståndet verkligen hamnar där det bör hamna. Men detta är som sagt

något som biståndsministern alternativt utrikesministern är bättre skickade än jag att svara på.

Anf. 73 VICE ORDFÖRANDEN:

Då föreslår jag att vi nu övergår till Bretton Woods-institutionernas årsmöten.

Anf. 74 Finansminister PÄR NUDER (s):

Vi kommer att föra en diskussion inför Världsbankens och Valutafondens årsmöten den 24 och 25 september och närmare bestämt förbereda det tal som man från ordförandeskapet i EU kommer att hålla å alla våra vägnar. Diskussionen kommer att fokusera på de frågor som ska behandlas i Washington – utvecklingsfinansiering och då främst förslaget från G 8 om skuldavskrivningar, en handlingsplan för Afrika och handelsrelaterat bistånd.

Samtliga dessa frågor ligger det brittiska ordförandeskapet varmt om hjärtat, och vi välkomnar denna diskussion.

Därutöver kommer vi att diskutera det ekonomiska läget i världen och frågan om de globala ekonomiska obalanserna.

Frågan om ytterligare avskrivningar av fattiga länders skulder till de internationella finansiella institutionerna blir naturligtvis central. G 8-ländernas förslag är välkommet, och det är ett viktigt steg för att lösa skuldproblematiken. Arbetet pågår nu med att utarbeta detaljerna kring förslaget och dess finansiering. I detta arbete är det viktigt att säkerställa att kompetensen för att täcka kostnaderna för avskrivningarna garanteras och att en rättvis bördefördelning av kostnaderna uppnås.

Anf. 75 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, så vi kan gå vidare. Jag antar att lite grann om det ekonomiska läget kommer upp senare.

Vi fortsätter med globaliseringens effekter på den europeiska sociala modellen. Först kanske finansministern ska tala om vad han tycker att den europeiska sociala modellen är.

Anf. 76 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det undgår min kompetens att svara på en sådan vidsträckt fråga, utan jag håller mig till dagordningen med vice ordförandens tillåtelse.

Det här handlar om en vilja från det brittiska ordförandeskapets sida att diskutera utmaningarna från det som allmänt kallas för globalisering. Vi känner ännu inte till de närmare formerna för den här diskussionen. Därför vill jag nöja mig med att redovisa hur jag kommer att agera i diskussionen och vilka övergripande budskap som jag vill delge er och sedermera förhoppningsvis även Ekofin.

Jag kommer att understryka vikten av ett öppet EU som utnyttjar de möjligheter som globaliseringen ger. Det är väldigt viktigt i dessa dagar att motverka protektionism. EU kan och får inte isolera sig från den positiva ekonomiska utveckling som vi ser i världen, inte minst i många utvecklingsländer.

Jag avser också att nämna våra erfarenheter av några faktorer som är betydelsefulla för att få människor att bejaka globaliseringseffekter i och

med att det finns ett starkt motstånd i många länder. Det handlar om att bygga broar för att underlätta omställningar i en allt snabbare föränderlig tid.

2004/05:42

31 augusti

Jag tänker lyfta fram främst två saker: För det första väl fungerande sociala trygghetssystem som ger människor trygghet i omställningen och för det andra en bra utbildning och möjligheter till ett livslångt lärande som gör att människor kan byta jobb under sitt arbetsliv. Det här är enligt min mening två förklaringar till att vi i Sverige har klarat av omfattande strukturomvandlingar.

Avslutningsvis vill jag bara understryka att politik som rör vår sociala modell självklart är av nationell kompetenskaraktär. Däremot finns det naturligtvis anledning att även i ett europeiskt sammanhang utbyta erfarenheter och nå en samsyn kring de gemensamma utmaningar som vi möter.

Anf. 77 VICE ORDFÖRANDEN:

Ska man se denna diskussion som att det på något sätt är britternas förspel till Tony Blairs toppmöte senare i höst som också ska ha något slags inriktning på detta?

Anf. 78 Finansminister PÄR NUDER (s):

Tanken är att de två ska haka i varandra. Det är motsvarande diskussion som stats- och regeringscheferna förväntas ha.

Anf. 79 VICE ORDFÖRANDEN:

Då kan vi gå över till den förlängda dagordningen. Jag vet inte om finansministern vill ta frågorna om det ekonomiska läget och frågan om ekonomisk stabilitet. Är det bankväsendet i Europa som det avser? Ska vi ta dem under en punkt?

Anf. 80 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det här är en fråga som jag inte tror blir föremål för diskussion på det informella Ekofinmötet.

Anf. 81 Statssekreterare JENS HENRIKSSON:

Vad det handlar om är att vi inte för nämnden brukar redovisa exakt hur underlaget för diskussionen om det ekonomiska läget ser ut. Det dyker ju upp på den informella Ekofinmötet. EFK träffas nu på måndag och tisdag. Och då har man det som kallas för den finansiella stabilitetsdiskussionen då representanter för centralbanker och finansdepartement samt övervakningsinstitutionerna inom EU på de olika kapital-, försäkrings- och bankmarknaderna träffas. Vi har löpande rapporter från Sverige, från Riksbanken, men mer information än så finns inte nu, utan den redovisas för finansministrarna på det informella Ekofinmötet.

Anf. 82 VICE ORDFÖRANDEN:

Förutser ni att Sverige kommer att göra några särskilda inlägg eller att det är några särskilt kontroversiella frågor i denna avdelning?

Anf. 83 Statssekreterare JENS HENRIKSSON:
Nej.

Anf. 84 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns inte några frågor från nämnden i övrigt. Då går vi vidare. När det gäller diskussionen om underskott beträffande Portugal och Ungern kan det ju inte fattas några beslut vid detta möte.

Anf. 85 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det är ren information. När substansdiskussionen sker kommer den att underställas nämnden inför det formella Ekofinmötet.

Anf. 86 VICE ORDFÖRANDEN:

Har finansministern någonting att säga i substansfrågan?

Anf. 87 Finansminister PÄR NUDER (s):

Nej det har jag inte i dagsläget. Jag vill återkomma.

Anf. 88 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns inte några övriga frågor, och vi går vidare till EIB och Gazaremsan. Jag antar att det handlar om återuppbyggnad.

Anf. 89 Finansminister PÄR NUDER (s):

Som jag nämnde inledningsvis kommer vi att få information från EIB när det gäller återuppbyggnadsinsatser i Gaza och på Västbanken. Något närmare än att vi kommer att få information vet vi inte.

Anf. 90 VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till frågan om terrorism och terrorismfinansieringsbekämpning.

Anf. 91 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det är samma sak på den punkten, nämligen att vi inte har någon information om vad briterarna tänker ta upp därvidlag.

Anf. 92 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns inte några övriga frågor som finansministern tänker ta upp. Då tackar vi finansministern för i dag.

Vi tar nu en paus och träffas igen kl. 12.

Anf. 93 VICE ORDFÖRANDEN:

Välkommen, herr justitieminister! Finns det någon återrapport? Det är lite oklart.

Anf. 94 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Nej. Jag har meddelat det till kansliet.

Anf. 95 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns ett tidigare möte, den 2 och 3 tror jag att det var, och det skulle du formellt ta inför nästa justitieministermöte. Är det så?

Anf. 96 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Ja.

Anf. 97 VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till information och samråd. Vi använder som en bas det dokument som börjar med "Dear Colleague" som kommer från den brittiske justitieministern, och sedan följer vi det upplägget. Det är mitt förslag.

Anf. 98 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Rådsmötet inleds med diskussioner om terrorism och åtgärder mot terrorismen. Ministrarna ska vid mötet diskutera fyra övergripande frågeställningar. Den första avser vilka ytterligare åtgärder medlemsstaterna behöver vidta internt för att säkerställa att det finns strukturer på plats för effektiva och samordnade insatser i händelse av en terroristattack. Vad som behöver göras nationellt varierar naturligtvis. Alla medlemsländer har ett eget ansvar.

I Sverige finns i stort sett adekvata strukturer och lagstiftning på plats, men det är självklart nödvändigt att de kontinuerligt ses över. För svensk del är det aktuellt med ny lagstiftning för att kunna utvidga användning av tvångsmedel i preventivt syfte, att tillåta buggning och att överväga hur och i vilka situationer som polisen som huvudansvarig för terroristbekämpning kan behöva stöd av främst Försvarsmakten. En utredning om detta kommer att presenteras senare i dag, som ni säkert känner till.

Den nyss avslutade EU-utvärderingen av nationella åtgärder mot terrorism ger ett gott underlag för överväganden om ytterligare åtgärder. Sverige utvärderades i februari 2004. Expertgruppens rapport presenterades i november förra året. Rapporten ger en övergripande bild av strukturen i Sverige. Det samlade omdömet är mycket positivt, särskilt när det gäller samarbete mellan myndigheterna. En rad exempel på bästa praxis lyfts fram. Vi får bland annat beröm för vår ordning med en polisiär

säkerhets- och underrättelsetjänst och för konstruktionen med en övergripande krisberedskapsmyndighet. Därutöver rekommenderas Sverige att fundera över att etablera ett nationellt kriscentrum eller lägescentral samt tillåta buggning.

Alla medlemsstaterna uppmanas att redovisa vidtagna åtgärder, vilket Sverige har gjort. Samtliga rekommendationer vi fått följs redan eller står under övervägande. Sverige kan därför välkomna den sammanfattande rapporten med övergripande rekommendationer till medlemsstaterna som ska presenteras under hösten.

Den andra frågeställningen avser vilka ytterligare åtgärder som bör prioriteras när åtgärderna i nuvarande handlingsplan genomförts, enligt planen i slutet av 2005. Den nyss avslutade utvärderingen av medlemsstaterna kan ge intressanta uppslag om ytterligare nödvändiga åtgärder. I övrigt måste genomförande av de senaste årens många nya åtgärder ges högsta prioritet. Det är viktigt att grunden är stabil och fungerar väl i alla medlemsstaterna. Uppföljningsarbetet blir därför centralt. Det är också hög tid att på allvar börja med förebyggande frågor såsom rekrytering och finansiering.

Den tredje frågeställningen lyder: Kan ett nytt strategiskt ramverk, som ett komplement till en ny handlingsplan, vara ett mervärde för att föra ut och förtydliga EU:s arbete på området? Det är lite oklart vad ordförandeskapet avser med "strategiskt ramverk". Om det handlar om ett dokument som på ett tydligt sätt kan förklara EU:s policy, vilka åtgärder som vidtagits och planerats på EU-nivån samt deras mervärde så kan vi stödja detta. Det skulle kunna utgöra ett bra komplement till den nu mycket svåröverskådliga handlingsplanen mot terrorism. Gränsöverskridande brottslighet och terrorism är frågor som oroar och engagerar medborgarna runtom i Europa, det vet vi, och det vore värdefullt att tydligt kunna klargöra vad EU kan bidra med för att skapa ökad säkerhet. Det ligger också väl i linje med den svenska ståndpunkten, som jag framfört vid dessa tillfällen, om att vad som nu behövs inte är nya initiativ utan en konsolidering av vad som har utförts och utförs.

Den sista frågeställningen avser den för mig mycket viktiga frågan hur den rätta balansen mellan rättssäkerhet och säkerhet upprätthålls för medborgarna. Frågeställningarna är inte bara de kanske viktigaste utan kanske också de svåraste som vi har att ta ställning till. För svensk del är utgångspunkten klar: Rättssäkerhetsintresset och effektivitetsintresset står *inte* i motsatsförhållande till varandra. Tvärtom går de väl att förena, och det kan till och med ge en ökning av effektiviteten om man också höjer rättssäkerheten. Det finns dock inga enkla lösningar för hur det ska ske. Varje fråga måste beaktas för sig. Det måste också finnas tumregler, och det handlar förstas om förutsägbarhet i hanteringen, proportionalitet inte minst, likformighet i förslag och tillämpning och dessutom en möjlighet till överprövning – det måste också gå att kontrollera efterlevnaden.

På den internationella nivån kan vi säkerligen göra mer. Jag välkomnar en utvidgad diskussion om balansen i processen sedan 2001 och om det finns anledning att vidta ytterligare mått och steg för att säkerställa att rättssäkerhetsaspekterna verkligen beaktas.

Herr ordförande! Det var första delen. Ska jag fortsätta med diskussionen om lagring av trafikdata?

Anf. 100 BEATRICE ASK (m):

Jag delar uppfattningen att det är lite svårt att få fram ur det här dokumentet riktigt vad avsikten är från ordförandeskapet och om det blir mer konkreta diskussioner. Det är ju intressanta frågeställningar, och det är inte mycket att säga om dem. Dem diskuterar vi väl till frukostbordet varje dag hemmavid allihopa, tror jag.

Men det var en sak som jag reagerade över, och det gäller balansen mellan rättssäkerhet och brottsbekämpning. Jag vill bara säga att det inte är så att varje fråga måste beaktas för sig. Det måste vi ju göra när vi prövar frågorna. Men jag tror att på EU-nivå är det centralt att se helheten. Det finns lite olika traditioner och regelverk i medlemsstaterna. Om vi bara lastar pigga idéer från varandra så att säga *on top* så riskerar man att hamna i en situation där helheten blir helt ohanterlig. Det finns ju ett arbete på EU-nivå som gäller integritetsaspekter och annat, och jag vill bara skicka med att jag tror att man kanske kan gå längre när det gäller vissa åtgärder därför att man vet att man då inte gör andra. Det är ett ansvar som man måste ta i ministerrådet att se att helheten i programmet får en riktig avvägning. Vi kan inte vara småförsiktiga med alla insatser för att hålla en jämn nivå.

Det här är i någon mån att märka ord, vilket kan vara fänt, men det är en viktig attityd i det här arbetet, tror jag. Jag tycker att det från svensk synpunkt är intressant att påpeka att det ju finns ett arbete om integritetsfrågor i Bryssel. Man bör stämma av mellan varven och se om hemläxan görs, så att vi inte hamnar i konstigheter, vilket vi förhoppningsvis aldrig ska göra.

Anf. 101 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Jag kan bara säga att jag håller med Beatrice Ask om att vi naturligtvis också måste se på helheten. Jag ville förtydliga att varje gång ett förslag kommer upp så måste man ha det här i beaktande. Helheten gäller ju också det vi nu arbetar med i Sverige, nämligen att kunna få en bättre parlamentarisk insyn över huvud taget när det gäller tvångsmedel.

Anf. 102 VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till lagring av trafikdata.

Anf. 103 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

I rådets uttalande från det extra möte vi hade den 13 juli i somras anges att en politisk överenskommelse om rambeslutet om lagring av trafikdata ska nås i oktober 2005. Ordförandeskapet har aviserat att det vid mötet i Newcastle kommer att ges en presentation av kostnadsaspekten och mervärdet med rambeslutet. Jag förväntar mig att det blir någon form av diskussion om dessa frågor i samband med mötet.

Utgångspunkten är i alla fall att kostnadsfrågan är en intern angelägenhet för varje medlemsstat. Däremot kommer naturligtvis genomförandet av rambeslutet att förutsätta en dialog med näringslivet med särskild inriktning mot praktiska frågor och kostnader. Det har jag inget

emot – tvärtom, det är väl väldigt bra. Men frågan bör som sagt inte regleras på den europeiska nivån, utan i första hand vill vi att varje medlemsstat ska avgöra det själv.

När det sedan gäller nyttan och mervärdet av rambeslutet är det ju så att trafikuppgifter ofta är den absolut viktigaste nyckeln till att utredningar rörande grova brott kan föras framåt. De används ju av svensk polis i nästan alla utredningar av grova brott: mord, människorov, grova rån, mordbrand, våldtäkter, människohandel, barnpornografibrott, narkotikabrott och många andra. Nyttan av en gemensam, enhetlig reglering och av bevarande av trafikuppgifter är ju väldigt stor.

Jag menar vidare att det är viktigt att Internetrelaterad brottslighet kan utredas, vilket skulle kunna ske genom sparande av trafikuppgifter. Gärningsmän knyter ofta kontakt med sina offer via Internet. Lagringskraven bör därför även omfatta uppgifter om Internettrafik. Brottsligheten kommer att gå över till det om vi bara riktar in oss på telefonerna.

Det är av stor betydelse för brottsutredande myndigheter att trafikuppgifter sparas under minst 12 månader. Det finns ofta ett behov av att få tillgång till äldre trafikuppgifter. Det gäller naturligtvis särskilt vid utredningar av grov brottslighet, organiserad brottslighet och terroristbrott. Säkerhetspolisen uppskattar att det till och med finns ett behov av uppgifter som är äldre än 12 månader i några hundra förundersökningar per år.

Jag hoppas att vi kan nå ett snabbt avslut i förhandlingarna om rambeslutet. Det är olyckligt att den viktiga frågan om lagring av de uppgifter som vi nu talar om inte är föremål för en ordentlig och enhetlig europeisk reglering. Det är ett rättssäkerhetsintresse att vi kan få till stånd ett enhetligt regelverk om detta, som finns i praktiken och används i stort sett varje dag.

Anf. 104 BEATRICE ASK (m):

Herr ordförande! Jag tänker inte upprepa de frågeställningar som vi moderater haft redan tidigare. Det intressanta blir ju att se vad man kommer fram till och hur förslaget kommer att se ut när man har förhandlat detta till botten och fått svar på en del av de rätt stora frågor som har varit utestående och som man förväntar sig att få något svar på. Kostnaden är en sådan sak, men också utformningen i övrigt.

Det går att ställa frågor om nyttan och värdet också och hur det ser ut beroende på utformningen. Vi är fortfarande rätt skeptiska till tanken som sådan – inte därför att vi moderater skulle vara emot att man lagrar viktiga uppgifter och hanterar dem på det sätt som vi gör i Sverige, men frågan är om den form man väljer blir den riktiga och om priset står i relation till nyttan. Det återstår ju att se.

Sedan är det naturligtvis väldigt känsligt att börja lagstadga på Europainivå om att registrera teletrafik och framför allt Internettrafiken. Det är många människor som är väldigt engagerade, och det är viktigt att man vänder på de frågorna så att folk inte uppfattar att det totala kontrollsamhället är på väg. Jag vet mycket väl att det inte är avsikten och att det finns svar på de frågorna, men det är en tillräckligt känslig och viktig fråga ur integritetssynpunkt för att den ska hanteras ganska ordentligt. Det hade väl varit bra om vi hade berett den ännu bättre innan vi skickade den till Bryssel. Nu är den ju under beredning hos många, så för-

hoppningsvis kommer man fram till någon vettig lösning. Men jag ville markera att vi fortsättningsvis också följer det här väldigt noga innan vi säger om vi tycker att det blir bra.

2004/05:42
31 augusti

Anf. 105 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Jag instämmer med det Beatrice Ask säger. Jag skulle också vilja förtydliga frågeställningen och även ställa en fråga.

Det blir ju naturligtvis så här, att när situationen är akut vill man vidta de åtgärder man kan för att kunna bekämpa de negativa aktioner som man möts av. Men jag skulle också vilja att man samtidigt förde en diskussion som handlar om integritet och rättssäkerhet i de här frågorna. Jag tror att det är en viktig sak att lyfta fram, och min fråga blir: Förekommer det någon sådan diskussion i det här fallet? Jag är väl medveten om att det är brottsbekämpning som är huvudavsikten, men det kan få negativa effekter också.

Anf. 106 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag vill lägga till en fråga om den rättsliga grunden. Den här frågan behandlades ju i Europaparlamentet i somras, och det framkom ju då en tveksamhet, eller till och med en ståndpunkt att det här inte är förenligt med gemenskapslagstiftningen med tanke på den rättsliga grund som rådet har valt. Har justitieministern någon kommentar till den rättsliga diskussionen och hur det påverkar tidtabellen?

Anf. 107 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Då ska jag svara på de här frågorna. För det första är det klart att uppgifter om kostnader och sådant, som nu ska redovisas, är en viktig del i diskussionen. Vi vet ju, utifrån uppgifterna för svensk del, att de har sjunkit allteftersom, trots att det är en rent kommersiell verksamhet i dag mellan polis och telebolag. De uppgifter som jag har fått är ungefär 12 miljoner, vilket alltså utgör mindre än 1 % av Polisens budget. Det är faktiskt en förvånansvärt låg kostnad med tanke på att man vid i stort sett vartenda grovt brott använder den här tekniken.

Det andra som är värt att framhålla när det gäller rättssäkerheten är att detta ju finns i dag. Jag tycker att det vore väldigt intressant om det inte fanns över huvud taget, men det finns i dag, och då tycker jag att det ska regleras ordentligt. Det tycker jag är viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt. Men tidpunkten är naturligtvis en fråga för rättssäkerhet. Det är klart att om man skulle säga att uppgifter ska sparas obegränsad tid eller något sådant så är det att gå för långt, och det kanske även gäller väldigt lång tid, så de sakerna finns ju med också, liksom frågor om alla delar ska finnas med, till exempel telefonsamtal som inte kommer fram. Det är alltså hela tiden en diskussion om effektivitet i förhållande till rättssäkerhet. Det finns alltså med.

När det gäller frågan om var det här slutligen kommer att landa är det riktigt att kommissionen arbetar med ett förslag till direktiv. Rådet är enigt om att detta är en fråga för tredje pelaren, men det här är redan en diskussion och kommer säkert att så förbli. Vi kan bara arbeta vidare på vårt sätt och som sagt hoppas att vi nu når en överenskommelse som sker i oktober. Sedan får vi se vad kommissionens förslag leder fram till, och vi får ta ställning till det när det förslaget slutligen kommer.

Anf. 108 BEATRICE ASK (m):

Det är väl inte självklart, i varje fall inte från min utgångspunkt, att allt som finns ska regleras.

Jag har en fråga: 12 miljoner kronor var en väldigt låg siffra. Vad innefattar den? Finns det någon beräkning på vad de här 12 miljoner kronorna står för? Det var ju väldigt billigt att all lagring i Sverige motsvarande det här förslaget inte skulle kosta mer. Det är ju bra i så fall. Vad handlar det om?

Anf. 109 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Det är polisens kostnader för att använda detta.

Anf. 110 BEATRICE ASK (m):

Det gäller alltså det de använder i dag. Polisens kostnader för det man använder är alltså 12 miljoner. Det som är intressant är naturligtvis vad det kostar om vi reglerar i ett längre perspektiv. I dag är det ofta kostnader som man har därför att man har en sådan fakturering. Men det som händer i framtiden om man förändrar sin fakturering kan ju vara att detta är en merkostnad som man lägger ovanpå, enkom därför att det är reglerat. Då är frågan vad det innefattar.

Sedan beror det ju på om det är ytterligare saker som kostar. Men den här siffran gäller alltså polisens kostnader. Det är ju också så att polisen ibland tycker att de använder för lite därför att de inte tycker att de har de pengar de behöver för att använda tjänster utifrån så som man skulle önska. Men då vet jag vad det gäller.

Anf. 111 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr ordförande! Det är spännande att se vad kommissionen kommer fram till vad gäller detaljerna här. Men har ni på departementet funderat något kring definitionen av Internettrafik? *E-mail* förmodar jag ingår i detta. Ingår chattsidor och besök på hemsidor? Har ni en egen position vad gäller hur ni vill definiera den biten?

Anf. 112 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Jag ska först svara på den frågan. Det är Internettrafik som har varit med i diskussionen.

När det gäller kostnaderna och de kostnader som finns för Internetbolagen vill jag bara först säga mer allmänt, innan Erik Wennerström får redovisa mer i detalj, att det har funnits uppgifter, bland annat i Bryssel, om att det här skulle kosta polisen hundratals miljoner. Det var också något som Finlands minister faktiskt lyfte fram. Man kan fundera på varifrån man har fått de uppgifterna ifrån. Vi rekommenderade dem att gå över till Ericsson från Nokia om de hade de kostnaderna!

Det här är alltså kostnader från den svenska polisen för sådant man använder sig av.

Jag ska inte gå in i detalj, man jag har ju träffat några av operatörerna, kan jag säga, och de har förklarat för mig att man sparar uppgifter väldigt lång tid och man är gärna med och samarbetar, men man har ju som företag en skyldighet att se till att man får den bästa utgångspunkten. De förklarade för mig så här, utan att jag kan gå in mera tekniskt på det: Det

handlar om att spara och om ettor och nollor, och allt det vi sparar på ett företag får plats i en hink. Så uttryckte de det för mig. Svårare än så är det inte.

Kostnaderna får Erik Wennerström, som arbetar med de här sakerna, reda ut.

2004/05:42

31 augusti

Anf. 113 VICE ORDFÖRANDEN:

Även en definition av vad som är Internettrafik efterfrågades.

Anf. 114 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Den här delen handlar om vem som har varit i kontakt med någon. Då har man sagt att i och med att det bara handlar om kontakt mellan A och B kan man i princip bara beskriva det som så att säga mellan noll och ett, och allting ryms alltså, som man uttryckte det, i en hink. Kostnaden är alltså inte så stor. Men Erik, som har arbetat med det här, kanske kan komplettera lite.

Anf. 115 Ämnesrådet ERIK WENNERSTRÖM:

När det gäller kostnaderna frågades om vi stod inför en ökning. Som svar kan jag säga att uppgifterna från polisen – kostnadsberäkningen på 12 miljoner per år baserat på de uppgifter som i dag går att uthämta – är en kostnad som per sökning ligger på mellan 1 000 och 1 500 kr. För fyra eller möjligen fem år sedan var kostnaden för samma sökning från 8 000 kr och uppåt. Det är alltså en kostnad som minskar successivt, och det handlade om en omställning för industrin. Det är alltså i själva verket en kostnad som sjunker, om man ser det utslaget över flera år. Men kostnaden 12 miljoner kronor per år är den kostnad som polisen i dag lägger ut för att använda det här i ett stort antal förundersökningar.

Definitionen behandlas i utkastet till rambeslut, som förhandlas just nu. Där finns en artikel, artikel 3 i rambeslutet, som behandlar lagringskravets omfattning. Där pågår fortfarande förhandlingar, och de kommer att fortsätta på arbetsgruppsnivå direkt efter det informella RIF-rådet i Newcastle nästa vecka.

I dagsläget, som vi har redogjort tidigare för här, omfattar lagringskravet såväl telefoniuppgifter som Internetbaserade uppgifter såsom *e-mail*-trafik och URL-adresser, det vill säga adresser till hemsidor. Det här kopplas sedan till den artikel, artikel 4, som reglerar lagringstidens omfattning, som i dagsläget i förhandlingarna uppgår till 12 månader med en möjlighet till undantag för såväl längre som kortare lagringstid. När det gäller just de Internetbaserade uppgifterna finns öppningen nedåt, att ha kortare lagringskrav, när det gäller Internetbaserade trafikuppgifter.

Anf. 116 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Finns det några diskussioner om vilka som ska omfattas av den här avlyssningen? Finns det några restriktioner när det gäller bankkontakter, läkare, präst, advokater och så vidare? Annars blir det ju en liten kollision med en del av de sekretesslagar och sekretessbestämmelser som vi har.

Anf. 117 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Det blir exakt som i dag. Det blir ingen skillnad. Men det behöver verkligen understrykas att det bara är om man är misstänkt för ett brott som ger två års fängelse eller mer som man får använda de här uppgifterna. Det är någonting som – inte här, men i andra sammanhang – ibland glöms bort. Det här gäller bara de tillfällena. Det är alltså ingen skillnad mot det system som vi har i dag.

Jag vill också göra en allmän kommentar. Vi ska inte föra den diskussionen här, men ur rättssäkerhetssynpunkt har i alla fall jag funderat på detta: Bör man inte fundera på ett övre lagringskrav? Ska Internetoperatörerna verkligen kunna spara uppgifter hur länge som helst, om man själv anser att man bara behöver dem för faktureringsbehov? Det är väl någonting som man också kan fundera på. Det är ju egentligen det som i dag är helt oreglerat också. Den diskussionen kanske vi kan ta i något annat sammanhang, men det är någonting som vi behöver fundera över i Sverige. Vi kommer också att få ett förslag här, den så kallade BRU 7:an, om det här i december från Beredningen för rättsväsendets utveckling, och där finns det här förslaget med som en svensk modell. Vi arbetar alltså parallellt med det.

Anf. 118 VICE ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med den frågan för dagen i alla fall.

Ska vi då gå vidare till nästa punkt. Det är det som i dokumentet har kallats "Current issues in civil judicial co-operation".

Anf. 119 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Här ställs frågor om gränsöverskridande och inhemsk tillämpning av åtgärder som baseras på artikel 65 i EG-fördraget. Det är alltså den artikel som reglerar det civilrättsliga samarbetet i EU.

Från svensk sida anser vi att artikel 65 bara kan användas för gränsöverskridande fall, men att medlemsstaterna är oförhindrade att använda ett europeiskt system som modell för nationellt förfarande. För detta krävs det inga åtgärder på Europainivå. En praktiskt intressantare fråga är Tammerförslutsatsen om att skapa enkla och snabba förfaranden i gränsöverskridande småmål och huruvida ett europeiskt småmålsförfarande ska grundas på proportionalitetsprincipen.

För mig är det självklart att förfarandet ska grundas på proportionalitetsprincipen. Det viktiga är dock att småmålsförfarandet kan vara till nytta för medborgarna. Det måste därför vara billigt och enkelt att använda. Likaså är det angeläget med bestämmelserna som begränsar förlorende parts ansvar för motparts rättegångskostnader.

Slutligen ställs i denna del frågan om man anser att det europeiska civilrättsliga nätverket fungerar. Jag anser att nätverket fungerar mycket bra. Vi kan tillhandahålla lämplig praktisk hjälp till medborgarna. På hemsidan finns all relevant information lättillgängligt och användarvänligt. Vi har inte kunnat identifiera några omedelbara behov av förändringar.

Anf. 121 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Det handlar alltså om diskussionen om organiserad brottslighet. Det är tre olika arbetsgrupper – det är första gången som i alla fall jag har varit med om det – och de ska diskutera

1. Underrättelsestyrt polisarbete
2. Trafficking, och
3. IT-brottslighet.

Tanken är att jag som representant ska närvara i en av de här arbetsgrupperna, och spontant tror jag att det kommer att bli så att jag deltar i *trafficking*-gruppen. Jag kan utveckla det ytterligare om ni vill, men annars kan jag återkomma senare.

Anf. 122 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är väl mera intressant att höra efteråt om det kom fram något av intresse.

Under fredagen tas externa relationer upp. Det är Barbro Holmberg som har hand om detta när det gäller Afrika, eller hur?

Anf. 123 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Ja, fast jag har hand om det som har med Afghanistan och narkotika att göra. Man vill se ett ökat engagemang från EU:s sida, och jag delar verkligen uppfattningen att det är viktigt att göra mera när det gäller narkotikan i Afghanistan. Vi är ju redan aktiva i Afghanistan och dess närområde. Det handlar om omfattande biståndsmedel och övertagande av ett provinsielement återuppbyggnadsteam på den militära sidan. Just nu pågår också överväganden om hur svensk polisexpertis kan delta i det uppbyggnadsarbete som pågår i Afghanistan. Jag stöder alltså ordförandeskapets förslag om ett ökat engagemang från EU i Afghanistan för att bekämpa narkotikan. Jag vill också tillägga att det här är någonting som vi har haft diskussioner med EU om tidigare, inte bara om Afghanistan utan även Colombia, och det finns väldigt mycket mera EU kan göra på det här området om man nu verkligen vill visa att man vill bekämpa narkotikan.

Anf. 124 VICE ORDFÖRANDEN:

Då är det slut på dagordningen såvitt jag förstår. Jag får ställa en mera öppen fråga om det finns något annat som justitieministern vill ta upp eller om det finns några förberedda inlägg som Sverige tänker göra på någon annan punkt än de som har tagits upp här.

Anf. 125 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Nej.

Anf. 126 BEATRICE ASK (m):

Jag har en fråga i anslutning till det här med Afghanistan. Jag tycker att det är utmärkt och delar uppfattningen att EU här kan göra betydligt mycket mera, men i den rapport som lämnades från Mobilisering mot narkotika till ministern här på försommaren tar man upp en del om transportvägarna i Europa, bland annat från Afghanistan. Min fråga var närmast om det finns någonting i det underlaget som vi kunde ha nytta av att föra fram. Det är alldeles uppenbart att när man planerar infrastruktur och transporter i EU så tänker man inte alltid på att man samtidigt underlättar. Det man försöker göra i den nämnda rapporten är att beskriva hur man kan försöka organisera om och mota en del av de problem som finns.

När planeras några insatser här hemma utifrån den här rapporten, och framför allt: Finns det någonting som vi kan ta med oss till diskussionen i EU? Det handlar ju både om att jobba i Afghanistan, som är ämnet, men också om att försöka lägga hinder i vägen när det gäller att transportera eländet hit.

Anf. 127 VICE ORDFÖRANDEN:

Får jag lägga till att Storbritannien har särskilt ansvar i Afghanistan just för narkotikafrågor på plats. Det är läge att ta upp det.

Anf. 128 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Vi arbetar med detta i Europol. Jag ska se till att det framförs för Sveriges räkning att vi ser frågan om transportväg som mycket viktigt och att vi ställer frågor om det. Det har jag ingenting emot. Jag tycker tvärtom att det är en utmärkt idé.

Anf. 129 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi ber att få tacka för detta i dag. Vi ses om ett tag igen.

Anf. 130 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar er mycket välkomna. Det är jag som är lite skyldig till statssekreteraren är här för att diskutera några frågor som kommer upp under utrikesministerns etikett. Det var frågan om marknadsekonomisk status för Kina och naturligtvis också den aktuella frågan om tekorestriktionerna för Kina. Det gäller vad som sker där och vilka åtgärder som Sverige vidtar. Ordet är statssekreterarens.

Anf. 131 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Tack, herr ordförande! Jag börjar med den aktuella situationen vad gäller tekokvoterna och behandlingen av det. Det händer väldigt mycket just i dagarna som kan vara aktuellt att redovisa.

Jag ska ge en kort bakgrund. Ni känner till att undantaget från de generella reglerna i WTO påbörjades redan år 1974. Avsikten var att ge temporär omställningsmöjlighet för utsatta tekoföretag i länder med stor import genom att de skulle kunna skydda sig. Det blev väldigt lite temporärt utan långsiktighet. Först år 1995 beslutade man i samband med att Uruguayrundan avslutades och WTO bildades att under en period av tio år ge de länder som behöver skydda sig respit att ställa om och klara sig.

Man beslutade år 1995 att kvoterna skulle avskaffas helt år 2005. Det gjordes också den 1 januari 2005. I samband med det uppstod en väldigt stor importökning, eller i varje fall en stor importökning av textilier från Kina. Det mesta kan man nog säga var ett undanträngande av annan import från andra länder.

Det blev en situation som inom EU ledde till att det blev ett starkt krav på att införa restriktioner. Kinas anslutningsprotokoll till WTO gav också möjlighet att utan att vidta alla de prövningar om detta är skäligt eller inte som gäller för andra skyddsmekanismer vidta skyddsåtgärder mot just Kina fram till år 2008 på tekoområdet.

Det var den möjligheten som man först inom EU diskuterade att tillämpa. Sedan kom kommissionen med idén att genomföra en frivillig överenskommelse med Kina som också kineserna accepterade. Man kom överens med kineserna den 10 juni i år att begränsa importen från Kina av tekoprodukter inom tio kategorier av varor.

Överenskommelsen gjordes den 10 juni. Den 12 juli blev det formellt beslutat inom EU hur detta skulle gå till. Den 20 juli kom kineserna att sätta sin licensapparat i verket. Kineserna hade sagt redan den 10 juni att de inte hade kapacitet förrän i slutet av juli att ha möjligheten att själva kontrollera utförseln av tekoprodukter.

Det är delvis gapet mellan den 10 juni till den 12 juli och från den 12 juli till den 20 juli som har skapat en rad problem som ni har sett i tidningar och tagit del av på annat håll. Kvoterna fylldes upp väldigt snabbt. Det är en stor mängd tekovaror som ligger i frihamnar, tullar och på olika håll som inte får föras in och försäljas inom EU. Det är det problemet som man nu akut tittar på.

Kommissionen kommer i morgon att ta ställning till ett förslag från kommissionär Mandelson i den här frågan. Det förslaget har han kortfat-

tat presenterat i Coreper i dag. Det är lite ovanligt att kommissionen presenterar tankar innan kollegiet har fattat slutligt beslut om förslaget, men man ansåg att det var viktigt att göra det.

Det förslag som han presenterade i dag går ut på att man tar bort den blockering som finns. Alla varor som skeppades fram till den 20 juli skulle kunna sättas på marknaden. Varor som även har skeppats efter det men där man kan visa att det fanns bindande kontrakt som har slutits före den 12 juli skulle också släppas in. Om förslaget går igenom undviker vi det akuta problem som nu finns för en rad framför allt mindre importörer att riskera konkurs eller väldigt stora ekonomiska svårigheter.

Kommissionen har haft förhandlingar med Kina under förra veckan om hur de ytterligare licenserna och den ytterligare införseln ska räknas av mot kommande år. Kineserna vägrar kategoriskt att gå med på sådana förslag att räkna av det från kommande år. Vad man har sagt från kommissionen är att man kommer att fortsätta att diskutera med kineserna om detta och håller öppet för möjligheterna. Vad kommissionen däremot bestämt motsätter sig är att man skulle göra unilaterala kvotförändringar. Det menar man skulle förstöra klimatet med Kina och också få avtalet om begränsningar att falla helt. Det motsätter sig kommissionen.

Jag har fått en väldigt kort beskrivning av reaktionen i dag i Coreper. Den var att de flesta länder, även de som vi normalt räknar till de mer protektionistiska, såg problemet och var beredda att försöka hitta en lösning. Det var väl ett par tre medlemsländer som redan i dag sade att de inte tyckte att det var ett bra förslag, Portugal till exempel. Däremot var länder som Spanien, Frankrike och Italien som tidigare har varit väldigt hårda i sin protektionistiska hållning mer öppna i dag. Vi hoppas att vi ska kunna få en lösning. Vi hoppas också att kommissionskollegiet i morgon antar förslaget.

Vad vi från svensk sida bestämt motsätter oss är just den unilaterala vägen att föra över kvoter till kommande år, det vill säga att ytterligare begränsa kommande års kvottilldelning. Vi stöder inte tanken på att man över huvud taget ska dra ned på kommande års kvoter. Vi var som ni känner till från början mot hela tanken att begränsa importen.

Detta var vad som gäller för tekosidan.

Anf. 132 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi ska göra halt här och se om det finns några frågor.

Anf. 133 PER BILL (m):

Man blir fascinerad av turerna. Jag tycker att regeringen har gjort bra jobb. Den svenska linjen är utomordentlig klar och tydlig.

Du sade att det gällde bindande kontrakt som var skrivna före den 12 juli. Men i alla sammanhang gällde det den 20 juli. Var det den 12 juli, eller råkade du bara säga den 12 juli? I så fall undrar jag varför.

Det andra är att vi frihandelsvänner ändå måste inse att de frivilliga tioåriga omställningsperioderna inte är en fungerande metod. När vi nästa gång stöter på sådant här måste vi ha mer av tuff omställning. Annars kommer det bara att vara ett sätt för dessa länder att se till att blockera möjligheten för konsumenter att få billiga kläder, billigt socker och annat som är bra både för väst och för andra länder som vill exportera saker.

Jag vill fråga om det rättsliga. Är inte detta helt och hållet ett kommissionsbeslut? Om Mandelson nu vill vidta de åtgärder som du har beskrivit, behöver han då ha medlemsländernas stöd för det?

Anf. 135 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Den 12 juli är det datum som gäller för bindande kontrakt. Det hänger samman med att det var då EU:s regelverk trädde i kraft. Där är man inte beroende av om den kinesiska licensgivningen var upprättad eller inte. Jag sade rätt fast jag nog stakade mig lite. Vad gäller skeppade varor är det den 20 juli. Det var först då kineserna kunde sätta sin licensapparat i verket.

Jag håller med om att det är uppenbart att de långa infasningsperioderna inte används till det som avsikten var, nämligen att ge ett andrum för att verkligen ställa om. Det är ingenting som vi välkomnar. Ibland är det så att man lyckas få beslut till stånd genom att ge en viss omställningsperiod.

Om jag har förstått det rätt är ett kommissionsbeslut man måste ha. Men det är kommittologi. Det måste dras i en kommitté där medlemsländerna sitter. Om det blir stark opposition från medlemsländerna återgår frågan till rådet. Vi får hoppas att det inte blir en sådan stark opposition. Det som preliminärt kan avläsas av vad som sades i Coreper är att det inte verkar bli det. Men det är för tidigt att uttala sig om det. Det kan bli en fråga för rådet om det blir ett tillräckligt starkt motstånd i kommittén.

Anf. 136 VICE ORDFÖRANDEN:

Är det enligt artikel 133?

Anf. 137 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Nej. Det är en kommissionskommitté. Det är kommittologi. När kommissionen har att fatta beslut måste den redovisa sådana beslut för en kommitté bestående av medlemsländerna. Om den med kvalificerad majoritet säger nej går frågan tillbaka till rådet. Det är den omvända ordningen.

Anf. 138 LENNART HEDQUIST (m):

Min fråga gäller vilka lärdomar man kan utgå från att den här händelsen leder till. Man skulle hoppas att man inser att också framtida fall kan utvecklas till exakt detta. Då bör man helst helt och hållet undvika det och också ha en framförhållning som gör att den typen av problem som nu har uppstått för enskilda företag i det här fallet inte kommer att behöva repeteras i en framtid.

Anf. 139 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag vill hänga på en fråga där. Mandelsons tanke är att man för att tillfredsställa protektionisterna ska ta ur nästa års kvot. Den ska bli i motsvarande mån lägre. Men om nu kineserna inte går med på det, kommer då Mandelson ändå att driva igenom beslutet? I vilken utsträckning är hans rekommendation beroende av han lyckas nå en överenskommelse med kineserna?

Min sista fråga är: Vad gör Sveriges regering för att påverka opinionen ute i de olika medlemsländerna?

Anf. 140 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Jag går först till frågan om lärdomar. Jag håller med om att den verkliga lärdomen är att det inte är en bra och effektiv metod att införa kvoter och sådant för att klara näringspolitiska problem. Mandelson kände sig väl tvingad av en väldigt stark opinion bland medlemsländerna att göra något.

En annan lärdom jag förmodar att han har dragit är att om det blir ett sådant tryck att man ska göra någonting sådant måste man göra det på ett sätt som inte leder till de väldigt stora problem som nu har uppstått för viss del av Europas ekonomi. Den lärdom som vi gärna vill betona är den första. Det är inget bra sätt.

Det förslag som nu diskuteras och som har presenterats har ingen absolut koppling till frågan om hur man gör med att avräkna från kommande år. Vad man säger är att man i förhandlingar med kineserna ska försöka att åstadkomma en sådan ordning. Samtidigt trycker man väldigt starkt på att man inte ska gå fram unilateralt. Incitamentet för kineserna är då oerhört litet att gå med på det. Det tror jag att de flesta inser, och det gäller även de medlemsländer som gärna skulle vilja se det.

Det ställdes en fråga om vad vi gör. Vi har i den här frågan varit aktiva för att påverka opinionen. I Sverige har det inte berörts eftersom vi ser det här väldigt likartat med några få undantag. Vi har försökt att sprida budskapet både i internationell press och vid möten inom EU att det inte är en bra åtgärd för Europas långsiktiga utveckling.

Ska vi gå över till den andra frågan om marknadsekonomin?

Anf. 141 VICE ORDFÖRANDEN:

Ja.

Anf. 142 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Det är en fråga som har diskuterats under lång tid och inte bara med Kina. Det finns fler länder som vill ha den statusen.

Först får vi komma ihåg att anledning till att man över huvud taget har det här begreppet har att göra med tillämpningen av antidumpningsbestämmelser. Frågan är vilket pris man ska jämföra med om man anklagas för dumpning.

Man har sagt att länder som inte har en riktig marknadsekonomi inte har en riktig prisbildning på sin marknad. Därför är det fel att använda priserna på den marknaden som jämförelse när det gäller vad man ska anse vara ett riktigt pris. Det är egentligen en väldigt begränsad tillämpning. Betydelsen av detta är relativt begränsad.

Det har blivit så att många länder tycker att det är väldigt viktigt att betraktas som marknadsekonomi. Det har mer en status. Det är ett godkännande av deras ekonomiska liv. Det har en betydelse för länderna som är mycket större än vad den ekonomiska betydelsen egentligen är. Det gäller inte bara Kina och Ukraina utan också en rad andra länder har krävt detta.

Man har fattat ett beslut att det är fem objektiva kriterier som ska uppfyllas. Nu har jag inte dem i huvudet, men de är rätt krävande. Det är

att prissättningen inte ska influeras av regeringar, att finansmarknaden ska fungera utan för stor inblandning och så vidare och att inte staten lägger sig i affärsbeslut. Det är en rad sådana mer objektiva kriterier som kommissionen ska fatta beslut om. Man har försökt att avskilja det och inte göra det till politiska beslut utan mer legala, juridiska beslut.

När kommissionen har studerat Kina har man kommit fram till att det inte riktigt är där med att uppfylla alla kriterierna. Ett problem i det här sammanhanget var att man rätt lättvindigt gav Ryssland marknadsekonomistatus av rent politiska skäl. Det har gjort det svårare att mot kineserna hålla argumenteringen att det inte är politiska beslut utan mer legala.

Att man var så lättvindig med ryssarna berodde på att det då var en stämning att man skulle ge dem politiskt stöd. Men det berodde också på att man inte tyckte att de hade så mycket varor att konkurrera med att det inte var så farligt att ge dem de besluten. Det är en komplikation.

Vår hållning är att vi ska göra allt för att stödja kinesiska ansträngningar att leva upp till de krav som ställs och att man inte i onödan och överdrivet ska ställa sådana krav. Vi tycker att kommissionen i vissa avseenden är lite väl petimäter och ställer lite väl hårda krav. Det kan också vara ekonomiskt betingat. Det finns medlemsländer som ser ett intresse av att det ska vara lättare att vidta antidumpningsåtgärder där man inte jämför med priserna i Kina utan i andra länder som har mycket högre kostnadsnivå.

Vi arbetar för att man så snart som möjligt ska kunna nå en situation där kineserna får den här statusen.

Anf. 143 VICE ORDFÖRANDEN:

Såvitt jag förstår har Storbritannien och Sverige intagit samma hållning. Storbritannien vill att Kina ska ges den här ställningen.

Anf. 144 PER BILL (m):

Jag tror nog att den svenska positionen är bra. Jag oroas lite av att vi nu allt oftare kallas naiva och idealister. Jag är hellre det än att vara cyniker, och så vidare.

Det är lite av ett problem att Kina till exempel via en kanske konstgjord valutakurs slår ut export från andra u-länder. Ett annat problem är svenska företags svårigheter att etablera sig på den kinesiska marknaden.

Kommer det i framtiden att behövas lite mer av både silkesvantar och boxhandske för att ha en bra samlad handelspolitik med Kina?

Anf. 145 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Det är klart att vi framöver kommer att ha rätt många sådana problem med kineserna. Det gäller inte minst på det immaterialrättsliga området med patent och hur de uppfyller de krav som ställs för att respektera företags patent, varumärken och allt sådant. Kommissionen kommer väldigt kraftfullt att driva mot kineserna att uppfylla sådana krav.

När det gäller frågan om valutakurs har framför allt amerikanerna varit väldigt angelägna att diskutera det med kineserna. Vissa steg har nu också tagits från kinesisk sida att anpassa sig.

Det gäller också problemen att etablera sig och de problem som svenska företag möter. Vi har ständig kontakt både i Peking och här med

kinesiska myndigheter och tar upp det. Vi har årliga möten i en så kallad blandad kommitté där vi tar upp sådana problem.

Det finns all anledning att vara väldigt fast och väldigt tuff i sådana diskussioner. Jag tror dock inte att just de frågorna, om de inte direkt hänför sig till de kriterier som finns, ska blandas ihop. Jag tror inte att det vore lämpligt.

Anf. 146 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag tänkte lite följa upp Per Bills fråga. Jag läste en intervju i Göteborgs-Posten för någon månad sedan. Jag har för mig att det var Svenska Exportrådets chef i Kina som lite varnade svenska företag för att etablera sig i Kina.

Det är inte nog med att det finns problem med copyright. Det finns krav från kineserna, såsom jag förstod det, att svenska företag som etablerar sig måste involvera kineser i sin verksamhet. Det blir på det sättet inte industrispionage, eftersom det är öppet, men det ställs krav på företag att de ska dela med sig av produktkunskaper och så vidare så att det blir en överföring till kineserna av företagskunskaper och i viss mån hemligheter.

Är det ett problem som ni har stött på och som ni får rapporter om? Är detta också någonting som ni tar upp i samtalen med kineserna?

Anf. 147 LENNART HEDQUIST (m):

Jag vill fylla på med samma frågeställning. Det är viktigt att man kan öppna de marknader där kineserna uppenbarligen är duktiga på att konkurrera med bra varor som är till fördel för konsumenterna i de importerande länderna. Det är den ena sidan.

Den andra sidan är den som Per Bill tar upp och som nu också Cecilia Wigström angav som är ett problem. Det gäller bland annat etableringen av svenska företag i Kina i någon mening på grund av regeln om involvering inhemsk arbetskraft. Den kan i och för sig vara naturlig. Men i praktiken kan man den vägen i praktiken kanske stjäla tillverkningsmetoder och patenterad utveckling av produkter.

Du säger att man inte ska blanda ihop de sakerna. Det kan låta riktigt. Men å andra sidan måste man i samtalen med kineserna i någon mening se till helheten och göra klart att en god inställning i det ena underlättar framsteg i det andra så att man inte bedriver förhandlingarna i de frågorna separat. När du säger att man inte kan blanda ihop dem undrar jag hur du mer avser detta.

Anf. 148 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

I Kina ställs krav på att man har en andel inhemsk personal i företagen som man etablerar. Det är inte bara i Kina som de kraven finns. Det är rätt vanligt förekommande om utländska företag etablerar sig att man gärna ser att det blir en inhemsk andel av de anställda och så vidare.

Det finns alltid en risk att över huvud taget ha den här typen av långsiktigt affärssamarbete med andra länder. Det innebär också ett mått av teknologiöverföring. Man lämnar ut en hel del av det som man har forskat fram själv. Det är säkert ett övervägande som många företag gör när de gör större satsningar i Kina att det också har den effekten.

Också kineserna är rätt medvetna om det och spelar ut europeiska, amerikanska och andra företag mot varandra när det gäller graden av hur mycket teknologi de får när de lägger ut stora beställningar. Det får vi vara medvetna om. Det tror jag är oundvikligt.

Vad som gäller för oss är att ligga steget före hela tiden och satsa på forskning, utbildning och innovation om vi nu över huvud taget vill vara med på marknaden. Det är upp till varje företag att bestämma. Men vill de vara starka i Kina måste de göra den avvägningen. Det har man gjort med öppna ögon.

Vad vi driver hårt mot kineserna är att de ska ansluta sig till det avtal om offentlig upphandling som finns inom WTO. Det skulle vara en fördel för våra företag att de inte kan ställa vilka krav som helst i upphandlingssammanhang.

Jag vill inte helt utesluta att kommissionen när den talar med kineserna om marknadsekonomitatus även tar upp den typen av diskussion. Men ju mer man börjar göra det desto mindre har man möjlighet att använda sig av argumentet att det inte är politiska beslut utan att man följer ett visst antal givna kriterier.

När man tar ett sådant steg måste man vara medveten om vad man gör. Det skulle förvåna mig om Mandelson inte tar upp vissa andra saker när han diskuterar med sin kinesiske motpart om de här frågorna. Men det är rätt att det inte är någonting som vi har krävt.

Anf. 149 VICE ORDFÖRANDEN:

Om det finns fler frågor tackar vi Lars-Olof Lindgren med medarbetare. Tack för att ni kom med så kort varsel.

Innehållsförteckning

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (Gymnich)	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	1
Anf. 3 CECILIA WIGSTRÖM (fp)	2
Anf. 4 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	3
Anf. 5 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	3
Anf. 6 CECILIA WIGSTRÖM (fp)	3
Anf. 7 VICE ORDFÖRANDEN	3
Anf. 8 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	4
Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN	4
Anf. 10 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	4
Anf. 11 VICE ORDFÖRANDEN	5
Anf. 12 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 13 VICE ORDFÖRANDEN	5
Anf. 14 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 15 VICE ORDFÖRANDEN	5
Anf. 16 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN	5
Anf. 18 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 19 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	6
Anf. 20 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	6
Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN	6
Anf. 22 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	6
Anf. 23 VICE ORDFÖRANDEN	7
Anf. 24 CECILIA WIGSTRÖM (fp)	7
Anf. 25 AGNE HANSSON (c)	7
Anf. 26 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	7
Anf. 27 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	8
Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN	8
Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	8
Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN	9
Anf. 31 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	9
Anf. 32 AGNE HANSSON (c)	10
Anf. 33 CECILIA WIGSTRÖM (fp)	10
Anf. 34 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	11
Anf. 35 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	11
Anf. 36 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 37 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	12
Anf. 38 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	13
Anf. 39 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN	13
Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 42 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	14
Anf. 44 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	14
Anf. 45 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 46 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	15
Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	15

Anf. 49	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	16
Anf. 50	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	16
Anf. 51	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	16
Anf. 52	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	16
Anf. 53	VICE ORDFÖRANDEN	17
Anf. 54	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	17
Anf. 55	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	17
Anf. 56	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	17
Anf. 57	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	17
Anf. 58	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	18
Anf. 59	VICE ORDFÖRANDEN	18
Anf. 60	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	18
Anf. 61	VICE ORDFÖRANDEN	18
Anf. 62	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	18
Anf. 63	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	18
Anf. 64	VICE ORDFÖRANDEN	19
2 § Ekofin.....		20
Anf. 65	VICE ORDFÖRANDEN	20
Anf. 66	Finansminister PÄR NUDER (s).....	20
Anf. 67	VICE ORDFÖRANDEN	20
Anf. 68	Finansminister PÄR NUDER (s).....	20
Anf. 69	AGNE HANSSON (c).....	21
Anf. 70	Finansminister PÄR NUDER (s).....	21
Anf. 71	LENNART HEDQUIST (m).....	21
Anf. 72	Finansminister PÄR NUDER (s).....	21
Anf. 73	VICE ORDFÖRANDEN	22
Anf. 74	Finansminister PÄR NUDER (s).....	22
Anf. 75	VICE ORDFÖRANDEN	22
Anf. 76	Finansminister PÄR NUDER (s).....	22
Anf. 77	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 78	Finansminister PÄR NUDER (s).....	23
Anf. 79	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 80	Finansminister PÄR NUDER (s).....	23
Anf. 81	Statssekreterare JENS HENRIKSSON	23
Anf. 82	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 83	Statssekreterare JENS HENRIKSSON	24
Anf. 84	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 85	Finansminister PÄR NUDER (s).....	24
Anf. 86	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 87	Finansminister PÄR NUDER (s).....	24
Anf. 88	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 89	Finansminister PÄR NUDER (s).....	24
Anf. 90	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 91	Finansminister PÄR NUDER (s).....	24
Anf. 92	VICE ORDFÖRANDEN	24
3 § Rättsliga och inrikes frågor		25
Anf. 93	VICE ORDFÖRANDEN	25
Anf. 94	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25
Anf. 95	VICE ORDFÖRANDEN	25
Anf. 96	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25
Anf. 97	VICE ORDFÖRANDEN	25

Anf. 98	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25
Anf. 99	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 100	BEATRICE ASK (m)	27
Anf. 101	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	27
Anf. 102	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 103	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	27
Anf. 104	BEATRICE ASK (m)	28
Anf. 105	LEIF BJÖRNLOD (mp)	29
Anf. 106	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 107	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	29
Anf. 108	BEATRICE ASK (m)	30
Anf. 109	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	30
Anf. 110	BEATRICE ASK (m)	30
Anf. 111	INGVAR SVENSSON (kd)	30
Anf. 112	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	30
Anf. 113	VICE ORDFÖRANDEN	31
Anf. 114	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	31
Anf. 115	Ämnesrådet ERIK WENNERSTRÖM	31
Anf. 116	LEIF BJÖRNLOD (mp)	31
Anf. 117	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	32
Anf. 118	VICE ORDFÖRANDEN	32
Anf. 119	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	32
Anf. 120	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 121	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	33
Anf. 122	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 123	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	33
Anf. 124	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 125	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	33
Anf. 126	BEATRICE ASK (m)	34
Anf. 127	VICE ORDFÖRANDEN	34
Anf. 128	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	34
Anf. 129	VICE ORDFÖRANDEN	34
4 §	Handelspolitiska relationer EU-Kina	35
Anf. 130	VICE ORDFÖRANDEN	35
Anf. 131	Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	35
Anf. 132	VICE ORDFÖRANDEN	36
Anf. 133	PER BILL (m)	36
Anf. 134	VICE ORDFÖRANDEN	37
Anf. 135	Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	37
Anf. 136	VICE ORDFÖRANDEN	37
Anf. 137	Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	37
Anf. 138	LENNART HEDQUIST (m)	37
Anf. 139	VICE ORDFÖRANDEN	37
Anf. 140	Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	38
Anf. 141	VICE ORDFÖRANDEN	38
Anf. 142	Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	38
Anf. 143	VICE ORDFÖRANDEN	39
Anf. 144	PER BILL (m)	39
Anf. 145	Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	39
Anf. 146	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	40
Anf. 147	LENNART HEDQUIST (m)	40

Anf. 148 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN.....	40	2004/05:42
Anf. 149 VICE ORDFÖRANDEN.....	41	<u>31 augusti</u>